PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 233 (1624) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr.

TRST, torek 17. oktobra 1950

Cena 15 lir

ZVEZA PIONIRJEV TRZAŠKEGA OZEMLJA se zahvaljuje vsem pionirjem in pionirkam, tovarišem in tovarišicam, ki so s svojo pomočjo pripomogli k sijajnemu uspehu dneva pionirjev v nedeljo 15. t. m.

ZVEZA PIONIRJEV

Resolucija sedmih držav spopolnjena tudi z jugoslovanskim predlogom

Nadaljuje se pred političnim odborom podrobna razprava - Odbor sedmih članov za proučitev potreb za obnovo Koreje - Palestinsko vprašanje pred Varnostnim svetom

LAKE SUCCESS, 16. — Politični odbor je danes začel podrobno razpravo o načrtu resolucije sedmih držav. Prvotno besedilo je bilo spremenjeno z vključitvijo raznih sprememb in dodatkov, ki so bili predloženi med splošno razpravo.

Cilski delegat je sporočil, da namerava umakniti svoj načrt, ker je bil v skupni načrt vključen paragraf, ki izjavlja, da je ohranitev trajnega miru je odvisna tako od spoštovanja vseh načel in smotrov listine OZN in še posebej od dejanskega spoštovanja človeških pravic in osnovnih svoboščin kakor tudi od ustvaritve ugodnih pogojev za gospodarsko in socialno blaginjo vseh dežel».

Ameriški delegat je izjavil, da je bilo novo besedilo sestavljeno zato, da se prilagodi ugovorom nekaterih delegacij, med katerimi Jugoslavije in Izraela. Pripomnil je, da določa novo besedilo, da bo glavna skupščina lahko dala priporočila za sprejem obrambnih ukrepov samo v primeru, da pride do kršitve miru ali do napada, in ne samo v primeru ogrožanja miru. Razen tega bo v primeru spora in v primeru, da Varnostni svet ne bo mogel nastopati, izredno zasedanje glavne skupščine lahko slical Varnostni svet kot ukrep postopka (za kar ni potrebna soglasnost petih velesil), ali pa večina držav članic OZN.

Ukrajinski delegat je izjavil, da mora veljati veto tudi glede sklepa Varnostnega sveta o sklicanju izrednega zasedanja skupščine, ker da tu gre za postopek. Uprl se je tudi, da bi se glavna skupščina lahko sklicala v 24 urah, poudarjajoč, da je potreben rok dveh tednov, zato da države članice lahko pošljejo «kvalificirane predstavnike».

Avstralski delegat Spender je izjavil, da so ti ugovori samo zavesa za prikrivanje temeljne opozicije nekaterih delegacij proti skupnemu načrtu.

Jugoslovanski in urugvajski delegat sta izjavila, da sprejmeta popravljeni načrt.

Kakor je znano, so imeli predlogi jugoslovanske delegacije smoter izogniti se možnosti zlorabe razširitve pooblastil glavne skupščine, do katerih bi utegnilo priti zaradi pomanjkljivih formulacij. Zato določajo med drugim nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav in spoštovanje pravic narodov do samoodločbe, s čimer odpade sleherna misel na možnost zlorabe sil Združenih narodov.

Popoldne so angleški, francoski in kubanski delegat podprli resolucijo. Češkoslovaški delegat se je izrekel proti njej.

Delegaciji Libanona in Iraka sta predlagali, naj politični odborom štirim velikim priporoča, da ge sestanejo med sedanjim zasedanjem glavne skupščine in skušajo urediti svoje spore ter naj do 15. novembra poročajo glavni skupščini o rezultatu svojih razgovorov in pogajanj.

Govoril je nato Višinski, ki se je izjavil proti, da bi skupščina sklicala posebno zasedanje na podlagi odločitve navadne večine, ker da je za to potrebna dvotretjinska večina. Ravno tako je proti roku 24 ur za sklicanje izrednega zasedanja, ker da je treba o tako važnih vprašanjih časa za proučitev poročil in dokazov.

Nato je predlagal, naj bi se iz resolucije črtalo vsako sklicevanje na glasovanje sedmih članov Varnostnega sveta za sklicanje izrednega zasedanja skupščine; rok za izredno sklicanje naj bi bil dva tedna, glavna skupščina pa naj bi bila pooblaščena dajati priporočila samo, kadar Varnostni svet ne razpravlja o istem vprašanju.

Avstralski delegat je izjavil, da bo glasoval za resolucijo sedmih.

Danes se je sestal tudi Varnostni svet, ki je nadaljeval razpravo o palestinskem vprašanju. Govorila sta egiptski in izraelski delegat.

Voditelji jugoslovanske delegacije v OZN zunanji minister Edvard Kardelj je danes priredil sprejem delegacijam v glavni skupščini. Navzoč je bil tudi glavni tajnik OZN Trygve Lie.

Gospodarski in socialni svet je danes s 15 glasovi in tremi vzdržanimi (SZ, CSR in Poljska) sklenil ustanoviti odbor sedmih članov, ki bo imel nalogo pregledati razpoložljive dokumente o potrebah Koreje za njeno gospodarsko obnovo ter bo moral nato poročati o višini potrebne pomoči.

Sovjetski delegat je izjavil, da bo čim prej sporočil predsedniku, ki je določil SZ za članico tega odbora, ali njegova delegacija sprejme udeležbo pri delu tega odbora. Ostali člani so Avstralija, Cile, Pakistan, ZDA, Indija in Belgija.

Se pred tem je bil zavrnjen s 14 glasovi proti trem in enim vzdržanim (Indija) sovjetski predlog, naj se ta odbor posvetuje tako s predstavniki Severne kakor Južne Koreje.

Skrbniški odbor je danes zaključil splošno razpravo o svojem poročilu in nadaljeval razpravljanje o stališču, ki ga je na zadnji seji izrekel belgijski delegat, ki je poudarjal, da morajo narodi pod skrbništvom doseči «politično zrelost», preden se jim dovoli neodvisnost. Delegati Guatemale, Mehike in Pakistana so se uprli takemu stališču. Odbor mora razpravljati še o osmih resolucijah, ki se nanašajo na peticije, na pravila postopka in drugo.

Že petič odgodene grške upravne volitve

ATENE, 16. — Ministrski predsednik Venizelos je javil, da je vlada sklenila odgoditi do prihodnjega leta občinske volitve. S tem so bile upravne volitve v Grčiji že petič odgodene. Sedanjo odgoditev opravičujejo s tem, da je treba pregledati vse volivne liste.

RIO DE JANEIRO, 16. — Pregleli so pet in pol milijona glasovnic, oddanih 3. oktobra, ko so bile splošne volitve. Kandidat Vargas je dobil dober milijon glasov več kot protikandidat, ki je dosegel drugo mesto.

Vladimir Gortan

17.10.1929. — 17.10.1950

Danes obhajamo 21. obletnico prve smrtne obsodbe posebnega fašističnega tribunala v naših krajih. Nekje pri Pulju so fašistični razbojniki ustrelili našega narodnega heroja Vladimirja Gortana.

Poleg Vladimirja Gortana je razbojniški fašistični tribunal istega dne obsodil: Zivka Gortana na 25 let, Viktorja Bačarja na 22 let, Dušana Ladavca na 19 let in Vekoslava Ladavca na 17 let.

Gortana so ustrelili v hrbet fašistični milicionerji legije «Istrian» pod poveljstvom konzula De Turrisa.

Gortanovo mučeništvo je maščevala istrska «Gortanova partizanska brigada».

Slava Vladimirju Gortanu!

NADVSE USPEL PRVI PIONIRSKI DAN NA STADIONU «PRVI MAJ»

Pokazali so nam delo, znanje in veselje

Vsi udeleženci so odšli z željo, da bi se take prireditve večkrat ponovile

V nedeljo popoldne je bil na stadionu «Prvi maj» tako zaželeni in težko pričakovani pionirski dan. Težko bi bilo z besedami opisati, kaj vse so na tem dnevu doživeli naši pionirji, ki so prihiteli že v zgodnjih urah na stadion v tako ogromnem številu. Bilo je to tako lepo, da si naši najmlajši kaj takega še v sanjah niso pričakovali. Sicer so vedeli, da so na sporedu razne zanimive točke, vendar si tako pestrega in lepo izvedenega sporeda niso zamišljali. Ne bomo pretiravali, če trdimo, da jim bo ostal ta njih dan v neizbrisnem spominu.

Že v zgodnjih opoldanskih urah so hitele proti Sv. Ivanu skupine veselih otrok, ki kar niso mogli dočakati trenutka, ko bodo na lastne oči videli vse tisto, kar je za njih pionirska organizacija pripravila. Starši, ki so jih spremljali jih sploh niso mogli ukrotiti; vsakdo je hotel biti prvi, vsem se je strašno mudilo na stadion. Lepo, sončno vreme je praznično razpoloženje še povečalo. Tramvaji so bili polni otrok, ki so se vsi navdušeni pogovarjali o svojem dnevu, o tem, kaj so se naučili, da bi tudi sami prispevali k uspehu pionirske prireditve in o raznih posameznih točkah sporeda, ki so jih najbolj mikale. Prav tako so prihajali iz raznih vasi avtobusi, natlačeni otrok, ki so dajali s pesmijo duška svojemu navdušenju in veselju.

Toda kakšno je bilo šele veselje vseh teh otrok, ki so v kratkem času naravnost preplavili stadion, ko so zagledali vse okusno pripravljene hišice z raznimi dobrotami, prekrasno okrašen stadion in nazadnje še zelo lepo urejeno igrišče, kjer ni manjkalo gugalnic in drugih iger, za katere je prav gotovo vsakdo navdušen. Uboge mamice jih niso mogle več krotiti. Vse so hoteli videti, vsemu prisostvovati in z vsemi se sprijateljiti. Stadion je bil na mah njihov; od povsod je bilo čuti samo petje, veselje in smeh. In končno so zagledali še oder; ni bilo treba posebnega truda, da jih je človek spravil na sedeže. Kot začarani so strmeli v oder ter čakali, kdaj se bodo zavese razgrnile ter se bo pred njihovimi očmi razvil spored, na katerega so se s takim veseljem pripravljali in pri katerem je marsikdo tud sodeloval.

Bil je res takšen pionirski dan, kot so si ga naši najmlajši sami želeli. Nanj so lahko ponosni vsi pionirji, ki so s svojo pridnostjo in marljivostjo prispevali k uspehu. Pionirji so se na tem dnevu izkazali kot dobri organizatorji, reditelji in celo prodajalci v raznih stojnicah. Povsod smo jih videli že na vratih so nas sprejeli ter nam v dobrodošlico pripeli svoj znak. Srečali smo jih v stojnicah pri razdeljevanju živil in pijač in seveda tudi na odru, kjer so se nam predstavili kot dobri igralci, pevci, plesalci in glasbeniki.

Starši, ki so prihiteli s svojimi otroki na stadion, so z navdušenjem in občudovanjem spremljali izvajanja svojih malčkov in lahko rečemo, da so bili sporeda prav tako veseli kot pionirji sami.

Kdor je prisostvoval temu res prekrasnemu pionirskemu dnevu, bo z nami potrdil, da smo na našo mladino lahko upravičeno ponosni ter da lahko z optimizmom gledamo v bodočnost.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Skrajni čas je, da se uresniči konvencija o preprečevanju in kaznovanju genocida

Izjave jugoslovanskega delegata dr. Bartoša v pravnem odboru OZN

LEKE SUCCESS, 16. — Jugoslovanski delegat dr. Milan Bartoš je v pravnem odboru OZN zahteval, naj se nujno reši vprašanje pridržkov, ki so jih posamezne države izrekle nad že zaključenim besedilom konvencije o preprečitvi zločina genocidija, da bi ta konvencija čimprej stopila v veljavo.

Ker so nekatere države podpisale to izjavo s pridržki, se je glavni tajnik OZN Trygve Lie obrnil na glavno skupščino z vprašanjem, ali je treba imeti za polnomočne one podpise o pristopitvi in odobritvi te konvencije, ki so postavljeni s pridržki, ki niso predvideni v besedilu konvencije. Sovjetska zveza, Bela Rusija, Ukrajina, CSR in Bolgarija so n. pr. podpisaje konvencijo ne priznavajoč ene najvažnejših odredb, s katero se določa pristojnost mednarodnega razsodišča glede tolmačenja in izvajanja te konvencije.

Jugoslovanski delegat Milan Bartoš je izjavil v pravnem odboru, da vsak pridržek na konvenciji, ki ga napravijo države po njeni sklenitvi, pomeni nepriznavanje ene od odredb, ki predstavlja sestavni del sklenjene konvencije.

Konvencija se lahko sprejme — je izjavil Bartoš — ali pa se odkloni, toda ne morejo se samovoljno vnesti spremembe. Bartoš je nato poudaril, da člen 9, s katerim se predvideva, da mednarodno razsodišče daje tolmačenje, ali izvajanje te konvencije, predstavlja edino sankcijo v konvenciji. Če bi se dovolilo, da posamezne države postavljajo zadržke na to sankcijo, izjavljajoč, da je ne sprejemajo in podpirajo, je dejal Bartoš, tedaj bi pomenilo, da kršitve sklenjenih obveznosti, po kateri kolj državi, ki je postavila zadržek na konvencijo, ne bi mogle biti predmet sodnega spora in tudi ne bi mogle biti obsojene, pač pa bi bilo tolmačenje in izvajanje njihovih obvez izhajajočih iz konvencije odvisno edino od dobre volje teh držav samih.

Poudarjajoč, da vodi samovoljno postavljanje pridržkov na mednarodne konvencije do neenakosti držav podpisnic, je Bartoš izjavil: «Ta položaj lahko privede do nevarnosti mednarodno sodelovanje. Če bodo posamezne države same pristojne, da odločijo o svojih pridržkih, se ne bodo več upoštevale potrebe mednarodnega sodelovanja pač pa se bodo države ravnale po svojih potrebah.

Poudarjajoč nato, da se uveljavitev mednarodne konvencije o genocidiju odlaga skoraj že dve leti, je Bartoš zaključil: «Jugoslovanska delegacija podarja dolžnost glavne skupščine, da določi pravila za mednarodno sodelovanje na tem področju. To je nujno vprašanje, ker gre za uveljavitev ene od onih konvencij, ki so sklenjene v okrilju Združenih narodov in ki kažejo napredek mednarodne skupnosti. Vsako odlašanje rešitve tega vprašanja predstavlja zapreko za napredek. Prišel je skrajni trenutek, da se konvencija o preprečevanju in kaznovanju genocidija oživotvori in da se pokaže na one, ki skušajo preprečiti in odgoditi izvrševanje obveznosti do človečanstva.»

Nehru ponovno zahteva sprejem LR Kitajske v OZN

NOVI DELHI, 16. — Predsednik indijske vlade Pandit Nehru je na tiskovni konferenci znova zahteval sprejem LR Kitajske v OZN. Mislim, da bi se lahko izognili krizi na Daljnem vzhodu, dogodki pa bi zavzeli drugačno obliko, če bi bila nova Kitajska sprejeta v pravem času v OZN. Mnogo stvari se je dogodilo na Daljnem vzhodu radi tega, ker nisno hoteli priznati velikega azijskega naroda, je dejal Nehru.

Mi smo država, ki bi lahko služila novi Kitajski kot okno v svet. Mi ne mislimo, da je neizbežen svetovni spopad med zahodnim svetom in Vzhodom, je dejal Nehru. Po Nehrujevem mnenju je sedaj nevarnost za spošen spopad manjša, kot je bila pred dvema tednoma. Dejal je dalje: «Mi ne skušamo, da bi se postavili na čelo Azije ali kaki skupini držav».

Predsednik indijske vlade je dejal, da se ne strinja s predlogi o ustanovitvi oboroženih sil. Poudaril je, da bi to pomenilo izpremeniti OZN v širšo izdajo atlantskega pakta in pa spremenitev v vojno organizacijo namesto da bi bila mednarodna organizacija posvečena miru. Ne smemo žrtvovati bodočnosti sedanjim strastem, je dejal Nehru. Glede odklonitve Indije načrta o ustanovitvi vojske, s katero bi razpolagala OZN, je Nehru nekemu ameriškemu novinarju dejal: «Če ZDA lahko sprejemajo važne politične sklepe, so zanje tudi odgovorne».

Glede Koreje je Nehru dejal: «Jasno je, da sta Sovjetska zveza še več pa Kitajska živo zainteresirani o bodočnosti svojega soseda Koreje in da ni mogoče doseči nobene zadovoljive rešitve na Daljnem vzhodu, ne da bi se upoštevali ti dve sili.

Kongres pedagogov iz vse Slovenije

BLED, 16. — Včeraj se je začel na Bledu pedagoški kongres, ki ga je priredilo pedagoško društvo LR Slovenije. Kongresa se je udeležilo okoli 300 slovenskih pedagogov iz vse Slovenije. Navzoči pa so tudi delegati iz ostalih jugoslovanskih republik ter pedagogi iz Trsta in Slovenske Koroške.

Na kongresu bo več plenarnih in okoli 30 sekcijskih referatov s področja psihologije, zgodovine slovenskega šolstva, iz šolske prakse in splošne pedagogike ter splošne vzgojne problematike. Zadnji dan kongresa pa bodo prečitali krajše referate, ki bodo pokazali pedagoško vzgojno problematiko ostalih republik.

Nova izraelska vlada

JERUZALEM, 16. — Ministrski predsednik Ben Gurion je podal predsedniku Izraela dr. Weizmannu ostavko vlade. Popoldne pa je Ben Gurion sporočil parlamentu, da mu je uspelo sestaviti novo vlado. Nova vlada nima večine v parlamentu in bo ostala na oblasti do novih volitev. Volitve bodo razpisane v najkrajšem času.

Finski parlament o statutu Alandskega otočja

HELSINKI, 16 — Finski parlament bo jutri spet začel razpravljati o reviziji statuta Alandskega otočja. Ta revizija se vrši še od 1945. leta in se naslanja na zakon iz leta 1922 in na zakon o avtonomiji otočja iz leta 1920. Revizija je danes pomembna predvsem, ker je tudi Sovjetska zveza intervenirala in pojasnila svoje stališče. Kot uvod v parlamentarno razpravo se je danes vršila konferenca, kateri so predsedovali predsedniki republike Paasikivi in dva predstavnika uprave Alandskega otočja. Na splošno sodijo, da se bosta razprava in konferenca zelo zavlekli, preden bo mogoče doseči rešitev.

Letalske nesreče v Angliji

LONDON, 16. — Dve letali Wellington, ki sta se udeležili letalskih vaj «Emperor» in sta se vračali na svoje letalsko oporišče, sta trčili blizu vojaškega letališča Swinderby (Lincolnshire). Pri tej nesreči je bilo osem mrtvih in dva ranjena.

Tudi včeraj sta se dogodili dve letalski nesreči med letalskimi vajami «Emperor». 4 milje od Birshingtona v Kentu se je neko letalo belgijskega letalstva z dvema letalcema zaletelo v bombnik tipa Wellington, ki je nato strmoglavilo v bližini Rechurbera v grofiji Kent. Izpod razbitin bombnika so potegnili šest trupel. Poleg tega sta se zaleteli še dve letali Meteor ob južno obalo blizu Portsmoutha. Eno letalo je takoj strmoglavilo drugo pa je še zasilno pristalo na enem močvirju blizu letališča Forney na istoimenskem otoku. Pri tej nesreči je bil en pilot ubit.

CAMBERRA, 16. — Avstralska laburistična stranka je sklenila, da se ne bo upirala zakonu o prepovedi avstralske KP. Glavni odbor stranke je po izredni seji zapovedal laburističnim parlamentarcem, naj ne glasujejo proti zakonu v senatu, kjer imajo laburisti večino.

Francoske sile evakuirale Našam

Evropejci začeli zapuščati Hanoj - Minister Letorneau in general Juin odpotovala v Indokino

SAIGON, 16. — Francosko poveljstvo je zapovedalo, naj civilno prebivalstvo evakuira kraj Langson. Glasnik francoskega glavnega štaba je danes poudaril, da so zapovedali evakuacijo civilnega prebivalstva, da bi tako posadko v mestu rešili vseh skrbi, ki ne bi bile strogo vojaškega značaja. Evakuacija se je začela pred tremi dnevi. Dosedaj je mesto zapustilo dva tisoč Francozev, Kitajcev in Vietnamcev. Od sobote popoldne so ukinjene poštno-telegrafske zveze za civiliste. Prebivalstvo se je umaknilo proti izlivu Rdeče reke.

Glasnik francoskega glavnega štaba je izjavil, da je po evakuaciji postojanke Našam najskrajnejša točka francoskega obrambnega sistema blizu meje kraj Dongdang, ki leži 20 km jugovzhodno od Našama. Umik francoskih čet se je vršil nemoteno, je dejal glasnik, in se je končal 15. oktobra. Pač pa ni še nobene vesti o zaščitni četi francoske kolone, ki je 10. oktobra zapustila Takte ter se umikala proti Našamu 40 km bolj jugovzhodno. Ta četa je bila močna dvesto mož.

Medtem prihajajo vesti, da so se Evropejci začeli seliti iz Hanoja, ki je 150 km oddaljen od področja, kjer se vršijo sedaj boji.

General Juin in minister Jean Letourneaur sta se danes pred odhodom na Daljni vzhod razgovarjala s predsednikom francoske vlade. Medtem ko Juin ni hotel dati nobene izjave o ragovoru, je Letourneau dejal, da je bilo sprejetih več ukrepov glede pošiljanja «strokovnjakov» v Indokino in da nekatere teh ukrepov že izvajajo. Ni pa vedel povedati, koliko časa bo trajalo njegovo bivanje v Indokini. Nocoj sta Letourneau in Juin skupaj s svojim spremstvom zapustila Pariz in z letalom odpotovala na Daljni vzhod.

Danes je v Saigon priplula ameriška ladja «Steel Ge». Pripeljala je orožje namenjeno francoskim okupacijskim silam. Tej ladji bodo v najkrajšem času sledile druge ladje z enakim tovorom.

Medtem pa se v Washingtonu nadaljujejo ameriško-francoska pogajanja glede francoskega oboroževanja. Francoska ministra Moch in Petsche ter francoski poslanik v ZDA Bonnet in Herve Alphand so se danes sestali skupaj z ministrom Achesonom, Marshallovim namestnikom Filleiterjem, tajnikom za letalstvo, zakladnim tajnikom Snyderjem in upravnikom ECA Williamom Fosterjem. Dobro obveščeni krogi v Washingtonu pravijo, da so sedaj pogajanja v odločilni fazi.

Po več kakor dveurnem razgovoru na državnem departmanu je francoski minister za obrambo Moch izjavil, da bo popoldne odpotoval v Pariz. Moch ni komentiral rezultatov glede francosko-ameriških pogajanj o francoskem oboroževanju.

S svoje strani pa je francoski minister za finance Maurice Petsche po triurnem razgovoru dejal, da se Francija ne bo prenaglila v svojih sklepih. Novinarjem je dejal, da bo glede pogajanj zadovoljen šele tedaj, ko bodo doseženi konkretni rezultati in omenil, da se sedaj vršijo le izmenjave misli. Jutri in pojutrišnjem se bo Petsche sestal z državnim tajnikom Achesonom in finančnim ministrom Snyderjem. Medtem so francoski in ameriški finančni strokovnjaki dobili nalogo, naj proučijo ameriške predloge. Državni departman je namreč po današnjem jutranjem razgovoru izjavil, da so predstavniki ZDA predložili nasvete glede francoskega oboroževanja načrta, katerega misli Francija izvesti leta 1951.

Poročilo o volitvah v Vzhodni Nemčiji

BERLIN, 16. — Notranji minister vzhodne nemške republike je danes predložil predsedniku Piecku poročilo o začasnih podatkih včerajšnjih volitev v Vzhodni Nemčiji, ki so bili znani do osme ure danes.

Poročilo pravi, da so volitve potekale brez incidentov. Podatki pa so sledeči: v vsej Vzhodni Nemčiji je bilo vpisanih 12,331.905 volivcev. Glasovalo je 12,139.932 volivcev, t. j. 98.44%. Neveljavnih glasovnic je bilo 15.643. Za kandidate Narodne fronte je glasovalo 12,088.745, proti pa 35.544. Časopis «Tag» poroča, da bodo popolni podatki znani šele 21. oktobra. Prebivalstvo vzhodnonemške republike znaša 18 milijonov.

ŠE 56 KM OD PJONGJANGA so oddaljene ameriške sile

TOKIO, 16. — Dosedanje nepotrjene vesti pravijo, da so oddelki prve ameriške konjeniške divizije napredovali za 22 km ter prišli do Sohanga, ki je le 65 km oddaljeno od Pjongjanga. Če so Američani res dosegli Sohang, so s tem premagali zadnjo naravno ovijo; gorovje, ki je branilo pot do severnokorejske prestolnice.

Tako bi Američani že od bližu operirali v smeri proti Pjongjangu. Pred njimi je samo še južnokorejska kolona, ki operira severnozahodno od prve ameriške konjeniške divizije in je še 60 km oddaljena od Pjongjanga. Poleg teh dveh edinic prodirajo proti severnokorejski prestolnici še 24 ameriška pehotna divizija, južnokorejska blizu Suana, 8. južna v Koksanu, 6. južnokorejska v Tongjangu in južnokorejska divizija Kapitol malo bolj na severu od 6. južne divizije. Divizija Kapitol je oddaljena le še 1 km od važnega industrijskega središča Namhun ob vzhodnokorejski obali. Vse te čete so sedaj oddaljene manj kot 25 km od 40. vzporednika ali več kot 320 km severno od stare meje. Odpor, ki ga severni nudijo na tem področju, je zelo šibak. Omejen je kvečjemu na streljanje strojnic. Nobenega tanka pa niso zapazili na tem področju.

Poročilo poveljstva 8. ameriške armade poroča, da so izviđniška letala opazila zavezniške prednje čete na področju, ki je 56 km oddaljen od Pjongjanga. Izvidniška letala poročajo tudi, da so čete 8. južne divizije vdrle v Ungdang, ki leži 75 km vzhodno severnokorejske prestolnice.

Glavni štab severnokorejske vojske pravi, da skuša sovražnik na področju Kajsonga vreti v obrambni sistem severnokorejske vojske. Pri tem staino napada s svežimi četami. Severnokorejska vojska zadaja sovražniku hude izgube, na nekaterih točkah pa se je umaknila na nove položaje. Na vseh drugih področjih fronte se vršijo ogorčeni boji med severnimi in sovražnikovimi silami.

* * *

Severnokorejska radijska postaja v Pjongjangu je javila, da je zunanji minister severnokorejske republike poslal danes zjutraj glavnemu tajniku OZN protestno noto proti soudeležbi japonskih edinic v korejskem spopadu.

Anglija se je danes uprla zahtevi vlade Južne Koreje, da bi ta prevzela oblast nad zasedeno Severno Korejo. Glasnik zunanjega ministrstva je dejal, da so volitve, ki so pripeljale Sygmana Rheeja na oblast, veljavne samo v Južni Koreji.

Visoki južnokorejski vladni funkcionarji trdijo danes, da vršijo priprave za imenovanje krajevnih oblasti, vdanih vladi Sygmana Rheeja na zasedenih področjih v Severni Koreji.

Skozi sito in rešeto

Še o „Matajurju"

Tudi «Messaggero Veneto» ve v svoji nedeljski številki povedati, da je prišla na videmsko sodišče ovadba proti prvi številki glasila beneških Slovencev «MATAJUR», češ da v listu ni navedena tiskarna kot je po zakonu o tisku predpisano. Iz radovednosti smo pogledali, kaj pravzaprav piše v prvi številki «Matajurja» in našli zapisano:

«Odgovorni urednik: TEDOLDI VOJMIR — tiskala: T.L.G. — Z dovoljenjem videmskega sodišča št. 47».

Nato smo pogledali, kako je izpolnil predpis tiskovnega zakona n. pr. znamenitj «IL GAZZETTINO», ki izhaja že od leta 1887, in smo našli, da piše dobesedno takole:

«ATTILIO TOMMASINI, direttore responsabile. — Tip. de «Il Gazzettino».

«Il Gazzettino» torej ne navaja niti številke, pod katero mu je sodišče izdalo dovoljenje, pa kljub temu ni nihče vložil ovadbe proti temu znamenitemu italijanskemu šovinističnemu dnevniku.

«L' avevamo detto»

Pod tem naslovom so Vidalijevi uredniki v zadnji številki lista «Il Lavoratore» napisali uvodni članek. Sicer ni prav razvidno, kaj so kominformisti v «Il Lavoratore» že «rekli», vendar se zdi, da so mislili na tisti «baratto infame», ki so ga po tolikem času po Davtesovi izjavi v Londonu o nekakšnem preseljevanju prebivalstva na STO ponovno izvlekli iz groba. To usmrajeno parolo ponavljajo sedaj zopet ob vesti o sestanku Bevin-Sforza, hkrati pa omenjajo tudi naš dnevnik, za katerega pravijo, da je njihovega mnenja. Zdi se, da kominformisti kaj neradi slišijo besedo genocid, ki smo jo v tej zvezi zapisali, ker se pri tem gotovo spomnijo znamenitega krimskega preseljevanja, ki se je izvršilo po kominformističnih receptih revidiranega marksizma-leninizma.

Da pa kominformisti nočejo zbližanja med obema jadranskima državama, smo že večkrat ugotovili in ni potrebno, da nam o tem zagotavljajo še v posebnih uvodnih člankih. Kominformisti so postali patentirani vojni hujskači in bi bilo čudno če bi si želeli zbližanja med katerimi koli državami, kaj pa šele med Jugoslavijo in Italijo.

L'avevamo detto!

Trumanove izjave o sestanku z generalom Mac Arthurjem

Mnenje angleškega in francoskega tiska o sestanku Govora je bilo tudi o pošiljanju orožja v Indokino

WAKE, 16. — Predsednik Truman je dal uradno izjavo o poteku dveurnega razgovora, ki ga je imel z generalom Mac Arthurjem na otoku Wake. V izjavi je rečeno, da sta se razgovarjala v glavnem o Koreji, mirovni pogodbi z Japonsko in celotnem političnem položaju na Tihem oceanu. Truman je dal to izjavo neposredno pred svojo vrnitvijo v Washington.

Truman je dalje izjavil, da je z generalom Mac Arthurjem govoril o korakih, ki bodo potrebni, da se čimprej vzpostavi mir in varnost na Koreji v skladu z resolucijo generalne skupščine.

Precej svojega časa sta posvetila razgovorom o problemih mirne graditve na Koreji, h kateri nameravajo ZDA prispevati kolikor največ mogoče. Truman je izrazil prepričanje, da se je mogoče izogniti nevarnosti, v kateri je svet z enotnostjo miroljubnih članic Združenih narodov. Ničesar pa ni omenil o tem, če so bili predmet razgovora tudi bodoče stanje na Formozi, ameriški odnosi s Kitajsko in vojna v Indokini.

Mac Arthur se je vrnil v Tokio ob 16 po krajevnem času. Takoj ko je izstopil iz letala je dejal, da je zadovoljen, ker se je sestal s Trumanom ter se z njim in njegovimi svetovalci razgovarjal o vprašanjih Daljnega vzhoda, predvsem o Koreji, Japonski in Filipinih.

Odbor republikanske stranke je javil, da bo nocoj ob 23.30 (4.30 po našem času) govoril Harold Stassen. Govor, katerega bo prenašal radio, bo posvečen razgovorom, ki sta jih imela Truman in Mac Arthur. V tej zvezi je treba omeniti, da je Stassen kandidiral na zadnjih predsedniških volitvah leta 1948. Nedavno pa se je njegovo ime spet pojavilo v svetovni javnosti, ker je Stalinu poslal pismo s prošnjo, da bi imel razgovor z njim.

Današnja moskovska «Pravda» objavlja kratko poročilo agencije «Tass» o sestanku med Trumanom in Mac Arthurjem. List ni objavil nobenega komentarja. Po poročilu agencije «Tass» so na sestanku obravnavali položaj na Koreji in sploh ameriške načrte na Daljnem vzhodu.

Današnji londonski časopisi veliko pišejo o sestanku med Trumanom in Mac Arthurjem. Nekateri sodijo, da sta se sporazumela in da se je general podredil predsednikovi politiki na Daljnem vzhodu. «Times», «News Chronicle» in «Daily Herald» pa sodijo, da zaenkrat ni mogoče govoriti o rezultatih tega sestanka. Zato pa z večjo nestrpnostjo pričakujejo jutrišnji Trumanov govor v San Franciscu.

Pariški tisk je zelo rezerviran glede sestanka. Resnici na ljubo je treba povedati, da je radovednost pariškega tiska v tem, ker je predsednik napravil 25.000 km dolgo pot na Oceanu, ki se je končalo s kratkim sestankom. Vsi pričakujejo jutrišnji Trumanov govor. List «Parisien Libere» piše, da bi Trumanov in Mac Arthurjev govor imel za posledico obširno ameriško diplomatsko protiofenzivo.

AFP poroča, da so na razgovorih na otoku Wake proučili tudi vprašanje pošiljanja vojaške pomoči Indokini. Tako so sklenili pospešiti pošiljanje orožja in druge vojaške opreme francoskim četam. Truman in Mac Arthur sta se sporazumela, da bi samo invazija Indokine s strani čet LR Kitajske ali splošen umik francoskih čet lahko spremenili sedanje stališče ZDA, ki do sedaj nočejo pošiljati ameriških čet v Indokino. Pošiljanje orožja se sicer nadaljuje, vendar pa v omejenem obsegu zaradi vojne na Koreji in pa prednosti, ki jo v okviru vojaške pomoči uživa Evropa. Prejšnji teden je pet francoskih ladij zapustilo Pearl Harbour ter odplulo proti Indokini s tovorom vojne opreme. Moskovski radio trdi, da je štab generala Mac Arthurja sklenil poslati velike količine orožja v Vietnam. Tja naj bi poslali letalstvo, oklepne sile, topništvo in drugo.

Bivši republikanski kandidat in sedanji predsednik univerze v Pennsylvaniji Harold Stassen je nocoj imel govor po radiu, v katerem je pozval Trumana, naj imenuje generala Mac Arthurja za vrhovnega poveljnika vseh ameriških interesov na Daljnem vzhodu.

Truman se je ob 16.14 (ob 1.14 ponoči po italijanskem času) vrnil z letalom v S. Francisco.

Truman je poslal poslanico 22. konferenci najvažnejših ameriških oseb. V poslanici je Truman opomnil, da so danes na prvem mestu potrebe ameriške vojske in šele za tem prihajajo druge zadeve.

Eisenhower republ. kandidat na predsedniških volitvah?

NEW YORK, 16. — Thomas Dewey, guverner zvezne države New York, ki je bil že dvakrat kandidat republikanske stranke na predsedniških volitvah, je javil, da ne bo več kandidiral, temveč da bo podprl kandidaturo generala Eisenhowerja.

General Eisenhower je danes znova izjavil, da ne bo kandidiral pri predsedniških volitvah. General, ki je predsednik kolumbijske univerze, je poudaril, da je sedaj posvetil svo svojo skrb le svoji službi, oziroma kolumbijski univerzi.

TRŽAŠKI DNEVNIK

NEPOZABNI PRIZORI S PIONIRSKEGA PRAZNIKA

Nekateri sovražniki našega ljudstva tudi te prireditve niso mogli mirno prenesti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Medtem ko se mnogi pionirji niso mogli odtrgati od gugalnic in kegljišč na lepo urejenem novem otroškem igrišču, pa so drugi že zasedli prostore pred odrom na košarkarskem igrišču. In ko je ves ta živ-žav oder obkolil in posedel še po cirkuški «areni», tedaj pač nihče ne bi mogel več reči, da ni odziv pionirjev za njihov praznik presegel vsa pričakovanja.

Na oder sta prišla pionirja-govornika ki sta v slovenskem in italijanskem govoru povedala, kaj hočejo pionirji s tem svojim praznikom pokazati; dali so pa že tudi obljube za bodoče delo. In pionirji naj predvsem ne pozabijo, da sta govornika v njihovem imenu obljubila, da hočejo biti pionirji vedno in povsod prvi.

Potem se je zastor razgrnil in prisostvovali smo prizoru v gozdu. Pionirji in pionirke so se zabavali, igrali, peli, zraven jim je igral mali harmonikar... Zastor se je zagrnil in zopet razgrnil in to ponovno in ponovno. Kajti pionirji iz vseh krajev, od vse povsod bi radi pokazali, kaj so se naučili, kaj znajo. Nastopili so zbori, slišali smo slovenske in italijanske recitacije, deklice so plesale, nekateri so uprizorili kar majhne igre. In še bi bilo takih točk, če ne bi pričelo prirediteljе že skoraj nekoliko skrbeti, ali bo mogoče ves spored ob pravem času dokončati.

Čuj, muzika! Le od kod? Pa so najbolj poučeni že uganili: cirkus gre! In res: po cesti izza odra so prikorakali — vsi, kolikor jih je treba za pravi cirkus. Spredaj cirkuški direktor v črni obleki, s škornji in dolgim bičem v rokah, potem muzikanti, nato lepe cirkuške plesalke, akrobatje, klovni, neumni Avgust, orjaški dvigovalec uteži in še pravi medved, ki ga je vodila ciganska deklica. In ko se je začela prava cirkuška vsi ti akrobatje, vsi ti klovni, tudi koliko odobravanja! Kajti vsi ti akrobatje, vs ti klovni, plesalke in telovadke, zlasti pa še nenadkriljivi neumni Avgust so priredili res tako cirkuško predstavo, da je pionirji ne bodo pozabili. Potem pa že oba medveda, oziroma medved in dvigovalec uteži — res vse, kar more nuditi dostojen cirkus. In ko je končno ves cirkuški «ansambel» po predstavi ponosno odkorakal zopet s svojim uglednim direktorjem na čelu, je za njim odšlo precejšnje število pionirjev ki se niso mogli ločiti od tolikšne atrakcije.

Šele čez nekaj časa je bilo mogoče nadaljevati s sporedom na velikem igrišču, kjer so pionirji nastopili v šaljivih tekmah. In tu so se pokazali nekateri zelo spretni, drugi pa manj. Smeha pa je bilo zopet na cente, ko so deklice izgubljale po poti škatle, ki so jih nosile na glavi, ali ko so se dečki, ki so hodili v vreči, kotalili po tleh.

V hišici blizu otroškega igrišča pa je začel s svojimi vragolijami čarovnik, ki je imel toliko gledalcev, da bi lahko ves teden uganjal svoje čarovnije, da bi vsi videli Pionirsko veselje je trajalo vse tja pozno v mrak ko se je bilo treba vendar odpraviti domov.

* * *

Taka lepa prireditev pa že vnaprej ni mogla dati miru nekaterim zakrknjencem, ki si ne morejo misliti, da se lahko otroci še kako drugače veselijo kot pa prav v njihovi družbi. Grozna zavist jim je vzela vsak čut svojega osebnega dostojanstva. Tako so si nekateri župniki v svojih pridigah silno prizadevali, da bi otroke odvrnili od tega, da bi šli v Trst na pionirski dan. Kaj vse so beseditili, da bi starše pridobili, da bi otrok ne pustili na pionirski dan, ni vredno navajati, ker je le preveč prismojeno. Velikanska udeležba pionirjev iz vseh krajev pa je odgovor na njihovo hujskaško rovarjenje.

Vsem tem duhovnim gospodom — pa naj bodo iz Doline ali iz Bazovice ali od kod drugod — pa moramo povedati, da se zelo motijo, če mislijo, da so otroci lahko dobri in pošteni samo, dokler se drže njihovih posvečenih oblačil. Zavedajo naj se, da lahko kdo drugi še bolje opravi pri otrocih kot oni, ki si hočejo pridobivati srca teh mladih ljudi z lažjo, hinavščino in sovraštvom.

VSI ZAMAKNJENI ZREJO PIONIRJI IN PIONIRKE NA ODER

CIRKUS S KLOVNI.., KOLIKSNA ZABAVA ZA PIONIRJE

OSTANE DEJSTVO:

Šovinizem kominformistov proti slovenskemu učiteljstvu in proti slovenski šoli

Ce psu stopiš na rep zacvili. Tako je zacvilila tudi «l'Unità», ker smo v četrtkovem «Primorskem dnevniku» pravilno ocenili napad na slovensko učiteljstvo, ki ga hočejo kominformisti v cčeh čitateljev svojega milanskega glasila popolnoma diskreditirati. Da to vodi k diskriminaciji same slovenske šole, je to povsem jasno in smo to že v četrtek z nekaterimi konkretnimi primeri tudi ilustrirali.

Naše slovensko učiteljstvo zares ne trobi v rok «zaščitnikov» slovenske kulture. To pa ne samo zaradi neblagega spomina na psovke, s katerimi je pred dvema letoma Destradi, uporabljajoč vse svoje znanje zoologije, obsipal slovensko učiteljstvo, nego iz povsem zdravega instinkta in globoke narodne zavesti, ki je prevevala vselej stan slovenskih učiteljev, da so znali v ogromni večini vedno najti pravo mesto ob svojem ljudstvu.

Tako tudi sedaj. Brez velikega pompa, brez zvonjenja in hvalnic dela slovensko učiteljstvo v šoli in tudi izven šole s svojimi učenci. Najlepši dokaz temu je izredno veliko število vpisov v srednjo šolo in prav dobri uspehi teh mladih dijačkov pri sprejemnih izpitih.

Seveda za Morano in novo zvezdo (ne «stellino») na polju slovenskega šolstva Didko Doninijevo vse delo naših vzgojiteljev ne pomeni nič. To pa zato, ker ne nosi znamke «Made Cominform», ker niso za to delo iskali naši vzgojitelji pristanka in blagoslova pri Bidovcu in Kocuti.

To neprestano zaganjanje v slovensko učiteljstvo, ki mu nadevajo nazive «titisti» in slično, ima samo en cilj: odtrgati slovensko ljudstvo od svojega učiteljstva. To je sobotna «l'Unità» tudi jasno povedala, ko piše: «La popolazione slovena non ha PIU' NULLA A CHE FARE coi belogardisti ne coi traditori titisti...». V tem je strup šovinizma, četudi je prav makiavelistično spretno ovit v cukreno plast.

Čudno je le, da ti veliki demokrati vedo zelo mnogo povedati o slovenski šoli in slovenskem učiteljstvu, ne zinejo pa nikoli resne besede o italijanski šoli in učiteljstvu. In vendar nam je vsem znano in tudi kominformistom (prof. Ferlan celo iz lastne izkušnje), da je v italijanskem učiteljstvu še mnogo fašističnega duha in v italijanskih šolah še mnogo šovinistične vzgoje.

Seveda očita «l'Unità», da slovensko učiteljstvo uničuje slovenske šole. Nam La je znano, da je n. pr. hodil v počitnicah v Šofije italijanski učitelj in lovil slovenske otroke k pouku, s katerim jih je pripravljal na prebeg v italijansko šolo. Skofije spadajo v miljsko občino in ne moremo verjeti, da bi miljski župan Pacco ali njegov namestnik Micor ne vedela za to vsekakor šovinistično dejanje. Kaj sta ta dva velika «internacionalista» napravila v obrambo slovenske šole v Skofijah? Ali sta vprašala, za čigav račun prihaja novi asimilator v Skofije in kakšni so njegovi nameni. Ali sta stopila do svojih pristašev in volivcev v Skofijah in jim pojasnila, da ni prav nič revolucionarno in demokratično, če slovenski starši s svojo nevednostjo pomagajo obujati staro raznarodovanje, ki je bilo in je orožje italijanskega imperializma in fašizma. Ali sta se ravnala po pozivu resolucije, ko jo sprejeli «zaščitniki» na nedeljskem zborovanju v Pristaniškem domu. Ali sta, da «preprečita nadaljnje nacionalistične špekulacije s slovensko šolo razkrinkala povzročitelja akcije šovinističnega značaja in vse njegove manevre?» Nista, ker besede so eno, dejanje pa drugo.

V svojem petkovem kurzivu trdijo kominformisti, da «i genitori sloveni sanno che i compagni italiani e sloveni sostengono nelle nostre riunioni energicamente la parola d'ordine: Ai ragazzi sloveni scuole slovene, i ragazzi sloveni nelle scuole slovene!».

Vzemimo zopet le en primer in to iz kraja, ki je izrazit pašaluk kominformističnih korifej, ki smo jih imenovali že zgoraj: iz Božičev v miljskih hribih. Tam so slovenski starši prepisali svoje otroke v italijansko šolo. Le dvoje je mogoče: ali besede kominformističnih prvakov v Božičih nič več ne zaležejo ali pa so njihove besede v ostrem nasprotju s tem, kar piše petkova «l'Unità». Mi smo sicer prepričani, da je prva možnost vsak dan večja, vendar v davnem primeru velja druga možnost. Ker pa se držimo pregovora, da «le parole son femmine, i fatti maschi», sodimo tudi kominformistično «prizadevanje» za slovensko šolo le po dejanjih. In ta dejanja kažejo, da si kominformisti prizadevajo služiti italijanski šovinistični šolski politiki.

O tem bomo še spregovorili in navedli še nova dejstva.

SLAVA PADLEMU BORCU!

Tov. Alojz Facchini

Doma je bil iz Trsta, kjer se je rodil 22. aprila 1912. V narodnoosvobodilni vojni je bil borec sabotažne grupe IX. korpusa od meseca januarja 1943. Aretiran je bil v Trstu 17. oktobra 1943., nato zaprt v tržaških zaporih, od koder so ga odvedli v rižarno, kjer so ga sežgali.

Slava njegovemu spominu!

Kmečka zveza posreduje zaradi zapore cest med conama

Oblasti so obljubile odgovor v kratkem

Vsak dan prihajajo na Kmečko zvezo kmetje dvolastniki, ki imajo svoja zemljišča onstran demarkacijske črte in so sedaj zelo v skrbeh zaradi najnovejšega ukrepa Vojaške uprave, ki je ukazala postaviti ovire na vseh poljskih poteh, ki peljejo preko Morganove črte v cono B. Prizadetih kmetov dvolastnikov je vzdolž demarkacijske črte od Peska do Debelega rtiča več kot 300; samo v miljskih hribih jih je nad 60.

Kdor le nekoliko pozna ozemlje, po katerem je začrtana demarkacijska črta med cono A in cono B, lahko takoj spozna, kako veliko škodo bi utrpeli naši kmetje, če ne bo Zavezniška vojaška uprava čimprej preklicala svoje odredbe in bo omejila prevoz iz ene cone v drugo le čez glavne bloke v Škofijah, Debelem rtiču in Ospu. Za mnoge kmete v miljskih hribih kakor tudi nad Ospom je skoraj nemogoče posluževati se drugih poti razen onih, ki bi jih hotele sedaj tukajšnje oblasti zapreti. Drugi pa bi morali zgubljati mnogo časa, preden bi napravili velike ovinke s svojega polja preko glavnega bloka na svoj dom. Poleg vsega tega pa bi nastale na rednih blokih za promet med obema conama še večje težave in ovire, če bi morali vsi kmetje dvolastniki s svojimi vozovi le preko teh treh blokov.

Ponovno poudarjamo, da ni nobenih tehtnih vzrokov, da bi bilo treba delati take ovire na poljskih poteh preko demarkacijske črte, po katerih imajo že itak dovoljen prehod le kmetje dvolastniki. Vojaška uprava ne bo imela od tega nobenih koristi, kmetje pa veliko škodo. Pristojne oblasti naj bolj natančno proučijo zadevo, preden dajo zadnjo besedo.

Obveščeni smo, da je Kmečka zveza te dni napravila potrebne korake pri višjih oblasteh. Tajništvo zveze je napravilo v ta namen potrebne načrte, skice in obrazložitve, iz katerih je razvidno, da so prehodi po poljskih poteh neobhodno potrebni in da je nujno, da Vojaška uprava prekliče svoj ukrep o postavljanju ovir po poljskih poteh preko demarkacijske črte.

Kmetje dvolastniki iz miljskih hribov so bili včeraj tudi pri miljskem županu in ga zaprosili, naj tudi občinska uprava posreduje pri Vojaški upravi za ugodno rešitev tega vprašanja. Nujno je, da miljska in dolinska občinska uprava takoj posredujeta pri Vojaški upravi in podpreta zahteve kmetov dvolastnikov.

Zastopniki Kmečke zveze so dobili zagotovilo, da bodo pristojne oblasti zadevo proučile in da bodo dali odgovor v nekaj dneh.

Pričakujemo, da se bo zganil tudi Kmetijski inšpektorat in posredoval za ugodno rešitev te zadeve.

Končali so svojo službeno dobo in bodo upokojeni s 3-5000 lir mesečno

Vprašanje upokojencev sili vedno v ospredje - Položaj v ladjedelnicah še nadalje kritičen

Pred dnevi je vodstvo tržaškega arzenala odpustilo z dela 28 svojih delavcev, ki so prekoračili določeno dobo službenih let.

Vest sama na sebi ne bi bila tako grozna, če ne bi bilo prav z njo povezano celotno vprašanje tržaških upokojencev, med katere se bodo sedaj uvrstili tudi zgoraj omenjeni delavci, ki bodo za svoje dosedanje požrtvovalno delo prejemali mesečno pokojnino v znesku od 3 do 5 tisoč lir.

Zgoraj omenjeni delavci, ki so bili odpuščeni z dela z malenkostno odpravnino, so prekoračili starost 68 let; in vendar jim je bilo kljub tolikim letom napornega dela tako zapustiti delo, ki jim je dajalo možnost vsaj skromnega zaslužka. Zakaj? Zato, ker dobro vedo da se s pokojnino, ki jo bodo odslej naprej prejemali, ne bodo mogli niti skromno preživljati ter bodo primorani beračiti, ali pa od gladu umreti. Povsem razumljiva in utemeljena je bila zato tudi zahteva sindikalnih organizacij, ki so predlagale vodstvu tržaškega arzenala, da bi izplačal odpuščenim delavcem vsaj tako odpravnino, kot so jo prejeli nekateri delavci pri CRDA ali pa delavci ILVA. Predlog sindikalnih predstavnikov je naletel na gluha ušesa; tako so prejeli vsi delavci le neznatno odpravnino, ki jo bodo prav kmalu porabili.

Odpuščanje delavcev iz ene najstarejših ladjedelnic na našem ozemlju pa kaže še, kako upravičene so bile naše zahteve, da se končno reši vprašanje novih naročil tržaškim ladjedelnicam, ki so morale odpustiti z dela tudi mlajše delavce prav zaradi pomanjkanja dela.

Mnogo se je pred časom govorilo o nekakih pogajanjih, katerih namen je bil rešiti problem novih naročil manjšim tržaškim ladjedelnicam. Ko bi moral biti vidan «uspeh» teh pogajanj, je vsa zadeva utonila v «pozabo» Toda, če so pozabili nanjo odgovorni činitelji, je pa prav gotovo niso pozabili prizadeti delavci manjših ladjedelnic, ki zahtevajo, da se dokončno reši vprašanje novih naročil, ki bodo lahko edina zagotovila obstoj tržaških majhnih ladjedelnic.

V drugem žrebanju za «3 vespe» v baru «Sportivo» pri Sv. Jakobu je bila izžrebana srečka 27466 serije A.

Danes bo izrečena sodba proti trem angleškim roparjem

Razprava proti trem angleškim roparjem, ki se je pričela v soboto, se je včeraj nadaljevala z govoroma branilcev odv. Tiberinija in poslanca Bellaviste. Njun govor je v glavnem temeljil na juridični analizi, v kateri sta sodišču dokazovala, da ne gre za rop, temveč za tatvino, zaradi česar naj bi sodišče obtožbo ropa spremenilo v tatvino. V kratki dejanski analizi pa sta nato zahtevala od sodišča, naj glavnega krivca Jiggins-a oprosti od obtožbe poskusa umora. Svoj govor sta končala s prošnjo, naj bo sodišče milostno in naj upošteva vse olajševalne okoliščine. Predsednik sodišča Witica je nato razpravo odgodil na danes popoldne ob 15.30, ko bo v odgovor branilcev po vsej verjetnosti govoril še javni tožilec Colotti, nakar bo sodišče izreklo svojo razsodbo.

Nagajiva gospodinja

Nedolgo tega je Giorgina Dolar kupila neko vilo v upanju, da jo bo imela samo za svoje potrebe. Veliko pa je bilo njeno presenečenje, ko je bilo eno stanovanje že zasedeno po podnajemnici Mariji Bossi. Med obema ženskama se je tako pričela prava vojna brez premirja, v kateri je prevladovala lastnica vile, ki je svoji podnajemnici na vse načine nagajala misleč, da jo bo tako izrinila iz stanovanja. Končno je uvidela, da je vse zaman in se odločila za odločnejšo akcijo. Ko je Marija 26. avgusta letos odšla po opravkih, je izkoristila ugodno priliko, vdrla v njeno stanovanje in ji vse pohištvo iz stanovanja zrosila v pritličje. Lahko si predstavljamo do kakšne scene je med obema nasprotnicama prišlo, ko se je Marija vrnila domov in v veži zagledala svoje pohištvo. Med njima se je vnel tak prepir, da je le malo manjkalo, da si nista skočili v lase, njun spor pa se je včeraj začasno zaključil pred okrožnim sodiščem, na katerega zatožni klopi je sedela lastnica vile Dolarjeva, obtožena, da je nasilno vdrla v Marijino stanovanje, ji grozila in jo žalila. Po zaslišanju obeh nasprotnic, pričanju nekaj prič ter govorih tožilca Locuoca, zastopnika zasebne stranke odv. Kezicha in branilca odv. Fasta, je predsednik sodišča Falchi obtoženko oprostil obtožbe nasilnega vdora v stanovanje, za žalitve in grožnje pa jo obsodil na 2 meseca zapora ter 12.000 lir globe pogojno.

Neapeljčan in Milačanka vnovič pred sodiščem

Pred tednom dni sta bila pred zavezniškim sodiščem za določevanje narokov Neapeljčan Giuseppe Lamorgese in njegova ljubimka Milančanka Giordana Rocco. Giuseppe je bil obtožen sleparije, ker je ameriškim vojakom oddajal v najem stanovanja vile, ki naj bi jo njegovo gradbeno podjetje gradilo na Opčinah, od katere pa je imel samo načrt, Giordana pa, da je pri sleparijі sodelovala. Prejšnji teden je predsednik sodišča maj. Crabb zaradi nedokončane policijske preiskave oba obtoženca za nadaljnjih 7 dni poslal v zapore Coronea, včeraj pa je policiji v isti namen dovolil nadaljnjih 5 dni. Branilca Presti in Zennaro sta nato zahtevala od sodišča, naj njuna klienta izpusti na začasno svobodo, češ da sta pristojna v Trst, maj. Crabb pa je ugodil samo odv. Zennaru in obtoženi Giordani dovolil privilegij začasne svobode.

Usoden padec v stanovanju

Z avtomobilom Rdečega križa so včeraj ob 14.30 pripeljali na ortopedski oddelek 78-letno Marijo Ubaldini iz Milj, Ul. Tiepolo 21, ki se bo morala, če bo šlo vse po sreči, zaradi verjetnega zloma stegnice leve noge zdraviti okoli 90 dni. Zdravnikom je povedala, da se je ponesrečila v sobi svojega stanovanja, kjer je po naključju padla.

Peti okrajni koncert v Šempolaju

Naša slovenska pesem je bila in bo še vedno ostala najbolj priljubljen način kulturno prosvetnega delovanja na vasi. To je ponovno dokazal uspeli koncert v Sempolaju, ki je bil v nedeljo 15. t. m. Nastopili so šempolajski oktet, nabrežinski moški zbor in mešani zbor iz Saleža. Vsak od teh treh nastopajočih skupin je v dostojni luči pokazal sad svojega marljivega dela, ki se vrši ob večerih, ko so pevske vaje. Uspeh ni izostal.

Najprej je nastopil šempolajski oktet, ki ga vodi nadarjeni domači pevovodja tov. Zidarič Stanko. Prvi pesmi «Zdravo», ki so jo zapeli v pozdrav vsem, ki so prihiteli na koncert, so sledile «Mladini», «Soči», «Ladja meni domovje» in pa «Kaj nam za žalost». Oktet se odlikuje po tem, da so glasovi precej izenačeni in lepi. Le na nekih mestih so prvi tenorji premočni v sorazmerju z ostalimi glasovi. Drugi tenorji so zaradi tega preslabotni, kar moti celotno ubranost na mestih, kjer poje oktet forte. Prvi in drugi bas sta lepa in se zlasti prilegata tenorjema, kadar oktet poje piano. Iz tega sledi, da naj šempolajski oktet gradi uspehe svojega petja v piano, mezzoforte in le v zmernem forte. Geslo pri njihovem delu pa naj bo: ubrano petje, brez pretivaranja, doživeto in resnično lepo.

Za Sempolajci je nastopil moški nabrežinski pevski zbor pod vodstvom istega pevovodje. V tem pevskem zboru vlada neko glasovno nesorazmerje, kajti premalo je tenorjev v primeri z basi. Kljub temu pa so dobro zapeli pesem «Završki fantje» in pa borbeno pesem «Le vkup uboga gmajna», katero je spremljal mladi harmonikar iz Nabrežine. Slednja pesem je posebno vzgala, kar je znak, da ne smemo iz naših koncertnih programov izpuščati pesmi, ki so nas vodile v narodnoosvobodilni borbi.

Edini mešani zbor, ki je na tem koncertu nastopil, je bil pevski zbor iz Saleža, ki ga vodi domačin tov. Obad Janko. Zapeli so «Planinska», «Ze jutro vstaja», «Gor čez jezero», «Pojdem v rute» in «Kaj v vinogradu tamkaj se bliska». Pevski zbor iz Saleža ni številen, je pa dovolj ubran. V vsaki pesmi je opaziti skrbno delo, kateremu se posveča sposobni pevovodja. Le škoda, da soprani v visokih legah ne pojejo intonančno čisto.

Višek koncerta je bil v nastopu združenega nabrežinskega pevskega zbora s šempolajskim oktetom. Močni prvi in drugi tenorji iz Sempolaja so prinesli v nabrežinski zbor ravnovesje med glasovi. Pesmi «Triglav», «Ob večerni uri», «Pogled v nedolžno oko», «Morje Adrijansko» in «Vojaci na potu» so zapeli sveže, tako da so bili pevci enodušno nagrajeni z odobravanjem s strani poslušalcev. Želeti bi bilo, da bi se tako združeni zbor naučil pesmi za samostojen koncert, kar bi bil za nabrežinski okraj prav gotovo dogodek posebne vrste, za pevce pa hvaležno plačilo za ves njihov trud, ki ga vlagajo v našo prelepo slovensko pesem. Združena pevska zbora je vodil tov. Stanko Zidarič, ki je na nekaterih mestih v izvedbi pokazal posebne sposobnosti za interpretacijo in fraziranje. Vse zbore pa moramo pohvaliti za dobro izgovarjavo.

Koncert je pozdravil zastopnik SHPZ in Glasbene Matice, ki je poudaril pomen dela pevskih zborov, za izobrazbo našega ljudstva pri nas in v domovini, s katero moramo biti tesno povezani in iz katere moramo črpati moči za naše nadaljnje delovanje. Ne smemo pa ostati le pri pevskih zborih. Naše kulturno delovanje na vasi moramo razširiti z delovanjem knjižnic, dramskih skupin itd., tako da bomo lahko v vsakem primeru pripravljeni kljubovati raznarodovalnemu pritisku, ki se nam vsiljuje od vseh strani.

KAREL BOSTJANČIČ

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Torek 17. oktobra
Hedviga, Mira

Sonce vzide ob 6.23, zatone ob 17.18. Dolžina dneva 10.55. Luna vzide ob 13.43, zatone ob 21.45.

Jutri sreda 18. oktobra
Luka, Travica

V NEDELJO 22. OKTOBRA OB 14. URI BO
v Borštu
(na prostem v Hribnici)

TABOR OSVOBODILNE FRONTE za dolinski okraj

SPORED:
govori, godba na pihala iz Plavij in Boršta, pevski zbori iz Doline, Plavij in združeni pevski zbori folklora in recitacije — sledi zabava s šaljivimi točkami in plesom.

OF

Seja okrajnih tajnikov bo danes 17. t. m. ob 9. uri na sedežu v Ul. R. Manna 29.

Danes 17. t. m. ob 15. uri bo seja odbora IV. okraja ASIZZ, ob 20. pa seja odbora IV. okraja OF.

Jutri, v sredo bosta imela sejo sektorski odbor OF Kolonkovec in Sv. Ana.

Za našega dijaka

V rojanskem okraju so z nabiralno polo štev. 299 nabrali 11.880 lir za našega dijaka.

Za Dijaško matico so prispevali iz Barkovelj sledeči: Lojzka Sčuka 1.500 lir, Stefanija Milkovič 150, Jožefa Antončič 200, Rožka Sčuka 200, N. N. 100, Obersnel Pavla 100, Draga Miškec 120, Anica Martelanc 100, Malka Pertot 200, Nada Ukmar 100, Tonči Sčuka 100, Jožko Sčuka 100, Sergij Pertot 200, Josip Župančič 500, L. Pertot 200, Dante Bulian 200, Franc Reafi 500, N. N. 100, Peter Gregorič 200, Jože Taučar 200, Barbara Pertot 100.

LEOPOLDOV POVRATEK

Na Borznem trgu zopet kraljuje z visokega stebra habsburški cesar Leopold, kar je vnelo v Trstu ostro polemiko «za» in «proti». Župan Bartoli pa je v občinskem svetu dejal da je bil Leopold že kar človek na mestu.

TRŽAŠKA BORZA

Zlati šterling 8100-8150, papirnati šterling 1710-1740, dolar 670-675, dolar (telegrafski) 682-683, švicarski frank 155-156, 100 francoskih frankov 175-178, avstrijskih šiling 21,5 - 22.

Samomorilec v Sv. Križu

Včeraj ob 15.30 so v mrtvašnico v Ul. Pietà pripeljali truplo 51-letnega upokojenca Angela Sedmaka iz Sv. Križa, ki je napravil samomor v kleti svojega stanovanja, kjer so ga našli obešenega na nekem stebru. Prvi, ki je obešenca odkril, je bil njegov 20-letni sin Bruno, ko je ob 11.30 stopil v klet. S pomočjo ljudi, ki jih je poklical na pomoč, so nato samomorilca odvezali in poklicali zdravnika iz Nabrežine. Vsa zdravniška pomoč pa je bila zaman in zdravniku ni preostalo drugega kot ugotoviti, da je samomorilec umrl pol ure prej. Vzroki, ki so ga privedli do tega usodnega koraka, niso znani. Zapušča ženo s štirimi otroki.

V NEDELJO PO TRŽAŠKEM OZEMLJU

Veriga prometnih nesreč

Od cele verige prometnih nesreč je bila v nedeljo najhujša tista, ki se je dogodila na cesti Opčine-Sesljan in katere žrtev je postala 34-letna Marija Marchesi. Nesrečna žena, ki je nekaj ur po nesreči v tržaški bolnišnici izdihnila za posledicami hudih poškodb, se je peljala na začnjem sedežu motorja, katerega je vozil 40-letni Adolf Dolcetti, ki ga je hotel prehiteti avtovlak MI 133422. Pri prehitevanju pa je zadnji del avtovlaka, ki ga je šofiral Giuseppe Pola iz Tirana (Sondrio), trčil ob motor, s katerega je Marija Marchesi tako nesrečno padla, da je zaradi poškodb pri padcu nekaj ur pozneje umrla.

Drugo nesrečo je v nedeljo zabeležila črna kronika na Proseški cesti, kjer se je mizar Libero Frontali iz Ul. Orlandini 34 s svojim motorjem zaletel v neznano kolesarko. Pri nelzbežnem padcu se je poškodoval samo motorist, dočim je kolesarka ostala nepoškodovana. Pri takojšnjem zdravniškem pregledu v bolnišnici, kamor so ponesrečenca prepeljali z avtomobilom Rdečega križa, so zdravniki ugotovili, da si je verjetno zlomil levo koleno, zaradi česar se bo moral zdraviti okoli 50 dni.

V skrivnostno temo pa je še vedno zavita nesreča, katere žrtev je postal 48-letni Guglielmo Bigotti iz Sv. Marije Magdalene Spodnje 507, katerega so v nedeljo zvečer nezavestnega našli na cesti, ki pelje v Dolino. Z avtomobilom RK so ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima zlomljeno levo nogo in rano na glavi ter desni strani čela. Ponesrečenec se ničesar ne spominja, policija pa poizvečuje za neznanim avtomobilom.

Poleg teh nesreč pa je črna kronika v nedeljo zabeležila še celo vrsto nezgod po tržaških ulicah, ki pa so se na srečo končale z ne preveč hudimi posledicami za neprevidne avtomobiliste in motoriste.

Dve nesreči pri delu

Na I. kirurški oddelek so včeraj dopoldne sprejeli 54-letnega ladjijskega kurjača Mateja Ricciolinija iz Catanje, ki je vkrcan na ladji «La Valle», zasidrani v miljskem pristanišču. Ponesrečil se je pri delu na ladji, kjer je padel z nekega odra in si zlomil več reber. V bolniški oskrbi bo moral ostati od 20 do 25 dni.

Zaradi poškodbe na desni nogi, ozdravljivi v 20 dneh, pa so na isti oddelek sprejeli 31-letnega Ivana Nesladeka iz Milj, Ul. Secuncus 4. Zdravniškemu osebju je povedal, da se je ponesrečil pri delu v tovarni Sv. Marka, kjer mu je padel na

Nevarno križišče

Ulica Molino a vento sodi med prehode, ki se jim vozniki radi ognejo, čeprav morajo prevoziti daljšo pot, da dospejo do namembnega kraja. Strma je in ne preveč široka ter poleg tega izpostavljena najhujšim zaletom burje, kar je že mnogokrat povzročilo nesrečo brez voznikove ali peščeve krivde. Oblast je že pred časom delno odpomogla prometnim neprilikam na tej cesti, in sicer na ta način, da je prepovedala vožnjo v obeh smereh vsaj po najhujših strminah, se pravi tja do križišča z Ulico del veltro odnosno Trga Pestalozzi.

In ravno tu, na Trgu Pestalozzi, ki predstavlja nepregledno križišče štirih ulic, je nevarnost tako za pešca kakor za motorna vozila najhujša. Ne glede na burjo ki si na tem mestu privošči najveselejše plese, si človek trikrat ogleda vse štiri smeri, predno si upa preko križišča. Cim pa se znajde sredi širokega, na vse strani odprtega prostora in se mu od nekod bliža avtomobil, sam ne ve kam naj se zateče ker ne more slutiti kakšno smer bo ubralo vozilo. Ako omenimo, da je na vogalu šola, iz katere se dnevno usipa preko križišča na desetine otrok, nam postane še očitnejša nevarnost, ki preti na tem mestu neprevidnemu pa tudi previdnemu prehodniku križišča.

Kajpada se ulic ne da zapreti prometu in tudi križišča se ne morejo odpraviti. Toda z majhnim varnostnim otokom sredi obsežnega prostora bi se v dobršni meri odvrnila nevarnost morebitnih nesreč, ker bi služil otok kot varno pribežališče vsem onim, ki često neodločno skačejo sem in tja, da bi se izognili drvečemu vozilu. Sredi otoka zasajeno drevo pa bi morda poživilo ondotno puščobo.

Gledališče Verdi

Danes ob 21. uprizori dramska skupina Micheluzzi Valdanellovo «Zogando tresete».

NOCNA SLUZBA LEKARN

V mesecu oktobru imajo sledeče lekarne nočno službo: Biasoletto, Ul. Roma 16; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Goldonijev trg 8; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju imata stalno nočno službo.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. in 16. oktobra 1950 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 12 oseb in porok je bilo 5.

Poročili so se: brivec Balogh Lajoš in študentka Pevak Elvira, carinik Bura Aniceto in trgovska pomočnica Bresciak Sofija, mehanik Abram Stanislav in delavka Raccanelli Cecilia, drogerist Krajnc Ivan in gospodinja Piazza Marcellina, prodajalec rib Fumič Romano in gospodinja Baroni Bella.

Umrli so: 63-letni Jerišević Henrik, 71-letna Lauriha Giovanna vd. Zeriali, 74-letna Bressan Erminia por. Perna, 57-letni Flego Felice, 56-letna Zeligoj Alberta vd. Ferri, 77-letna Novelli Regina vd. Panizzut, 60-letna Cattelani Alice, 72-letni Ostrovska Leopold, 88-letni Izzinoso Emanuele, 74-letni Ražem Andrej, 33-letna Klun Marija vd. Marchesi in 2 minuti stari Haas Sven.

KINO

Rossetti. 16.30: «Noč v Casablanki», bratje Marx.
Excelsior. 15.30: «Crna roža», Tyrone Power.
Fenice. 15.30: «Cloveška pošast», James Cagney in Virginija Mayo.
Filodrammatico. 16.00: «Se plapola zastava», Errol Flynn, Ann Sheridan.

Alabarda. 15.30: «Velika nagrada», Elizabeth Tylor.
Armonia. 15.30: «Cesar otoka Capri», Totò.
Garibaldi. 15.00: «Mladina ubija», Dick Bogard, Peggy Evans.
Ideale. 16.00: «Rdeče sence», John Wayne.
Impero. 16.00: «Ti boš odpotovala z menoj», Robert Mitchum.
Italia. 16.00: «Z očmi spominov», Michel Morgan.
Kino ob morju. 16.00: «Pošast iz Rio Escondida».
Savona. 15.30: «Jetniki usode», F. Calvert in Ella Raines.
Viale. 16.00: «Nočni taksi», B. Gigli.
Vittorio Veneto. 16.00: «Dovoljeno je ljubiti», Wan Johnson.

Adua. 16.00: «Požar na Vzhodu», Dana Andrews in Ann Baxter.
Azzurro. 16.00: «Devica Orleanska», I. Bergman.
Belvedere. 16.00: «Nevidna pregrada», G. Peck, J. Garfield.
Železničarski (Sv. Vid). 15.30: «Trubadur», Verdijeva opera.
Marconi. 16.00: «Cena prevare», Bette Davis in C. Raines.
Massimo. 16.00: «Toto išče ženo».
Novo cine. 16.00: «Ubežnik», Rex Harrison, P. Cummings.
Odeon. 15.00: «Carmen in njene ljubezni».
Radio. 16.00: «Skrivnost sedmih ključev», P. Terry, J. White.
Venezia. «Upornica Zapada», L. Young, R. Preston.
Vittoria. 16.00: «Ime mi je Julija Ross», Nina Foch
Skoljet. 16.30: «Možje mesta dekov», S. Tracy.

RADIO

JUGOSL. CONE TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 212.4 m ali 1412 kc)

TOREK 17. 10. 1950.

6.30: Jutranja glasba; 6.45: Poročila v ital. in objava sporeda; 7.00: Napoved časa - poročila v slov. in objava sporeda; 7.15: Jutranja glasba.

12.00: Lahek popoldanski spored; 12.30: Chopin: «Etude op. 10»; 12.45: Poročila v ital. in objava sporeda; 13.00: Napoved časa - poročila v slov. in objava sporeda; 13.15: Koncert violinistke Nade Jevdijenijević - Brandlove; 13.45: Glasba po željah (ital.); 14.30: Pregled tiska v ital.; 14.45: Pregled tiska v slov.

17.30: Politične aktualnosti (it.); 17.40: Mojstri ritma; 18.00: Ljudska univerza (ital.); 18.15: Blaž Arnič: Koncertna sonata za violino in klavir; 18.45: Poročila v hrvaščini; 19.00: Glasbena mediigra; 19.15: Poročila v ital.; 19.30: Napoved časa - poročila v slov.; 20.00: Opera; 22.30: Lahka večplesna glasba; 23.00: Zadnja poročila v ital.; 23.05: Zadnja poročila v slov.; 23.10: Objava dnevnega sporeda za naslednji dan; 23.15: Serenade; 23.30: Nočni koncert.

LJUBLJANA, MARIBOR in rel. postaja NOVA GORICA

(Oddaja na valih 327,1; 188,8; 212,4; 202,1 m.)

TOREK 17. 10. 1950.

5.00: Jutranji pozdrav; 5.15: Napo

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1/II. nadst. - Telefon 11-32

„Matajur" na zatožni klopi?

Pravkar je zagledal luč sveta, že je na lastni koži spoznal krivico in sovraštvo

Živimo v Italiji in zato vemo, kako se godi s človekom ali listom, ki se odločno postavi v bran za priznanje pravic. Vemo, smo rekli ker smo že na lastni koži neštetokrat okusili, kako nam se je godilo, če smo pisali resnico in bili glasniki pravic in potreb našega ljudstva.

Vendar moramo priznati, da ljub vsemu nismo mislili, da bo moral «Matajur», glasilo beneških Slovencev tako kmalu na lastni koži občutiti krivico. Kot smo že poročali, so sodnijske oblasti vložile tožbo proti njegovemu odgovornemu uredniku že po prvi številki. Obtožujejo ga, da v listu ni povedano v kateri tiskarni se list tiska.

Da bo čitateljem jasneje, kako to je bomo prepisali tisti odlomek iz časopisa, ki mora po zakonu biti v vsaki številki časopisa in kjer je podpisan odgovorni urednik ter naslov tiskarne, kjer se list tiska. V prvi številki «Matajurja» je na zadnji strani v desnem kotu pod črto, ki loči tekst članka od podpisa, sledeče pisanje: «Odgovorni urednik: TEDOLDI VOJMIR — Tiskala: T.L.G. — Z dovoljenjem videmskega sodišča št. 47».

Oblasti odgovornega urednika tožijo, češ da ni razvidno, kje se list tiska. Če bi seveda ne imeli možnosti, da bi si preskrbeli slovenski prevod, potem bi jih še razumeli. Ker pa vemo da imajo uradnega tolmača, ki sicer včasih tudi marsikaj po svoje prevede, zlasti ko prevaja inkriminirane članke iz «Soče», zato ne razumemo, kako so mogli kaj takega privleči na dan. Kratica T.L.G. pomeni: Tiskarna Lukežič, Gorica. Če imajo druge tiskarne v Italiji svojo kratico, zakaj bi je potem tudi ta ne imela. Ker je kratica za naslov tiskarne splošno v rabi ker jo verjetno poznajo vsi goriški Slovenci, je zato uvedba sodnega postopka toliko bolj nerazumljiva.

Dovolimo si v zvezi s tem vprašati oblasti ki so pograbile prvo številko «Matajurja» kot pograbi razjarjen pes človeka, ki mu je stopil na prste, zakaj je Matajur taka kratica kazniva, pri Soči, ki pa izhaja že okoli tri leta, pa je vse v redu in prav, čeprav ves ta čas ni bilo poleg imena odgovornega urednika. Naslov tiskarne ni bil nikoli drugače označen kot s kratico T.L.G.?

Reakcionarni tisk, zlasti Messaggero Veneto je vest takoj pograbil in celo prerokoval, da bodo oblasti Matajur ukinile, ker je protiitalijanski. Kaj predstavlja za časnikarje pri Gazzettino protiitalijanstvo, so nedaj jasno povedali. Zanje je vse kar je slovenskega, pa naj bo to v pisani besedi ali v govorici, protiitalijansko, protidržavno in seveda «kaznivo». Res pomilovanja vredni ljudje, ki jim vest ne da mira. Menda vidijo strah tudi tam kjer ga ni.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

gelli moral slediti na policijo. Tu so ga takoj pričeli zaslišavati in kmalu zvedeli, da je nameraval vdreti v stojnico Alojzija Silvestrija ter da se že precej časa bavi s takim poslom. Prve dni oktobra se je namreč vtihotapil na zaprti trg na debelo in iz skladišča Virgila Zorzuta odnesel zaboj najboljšega grozdja. Pred dnevi pa je z usodnimi kleščicami vdrl v stojnico Ivana Batističa in odnesel iz blagajne 150 lir, nož in ključ.

Na podlagi teh izjav ga je policija še istega večera odpeljala v zapor in ga prijavila sodnim oblastem, pred katerimi se bo moral Mugelli v kratkem zagovarjati zaradi tatvine.

saro nenadoma trčil v zadnje levo kolo kamiona, ki ga je s kolesom vred treščil na drugo stran ceste. Pri nesreči si je Rosaro prebil lobanjo. Prisotni so o nesreči takoj obvestili Zeleni križ, ki ga je nemudoma odpeljal v mestno bolnišnico Brigata Pavia, kjer je že nekaj trenutkov po prihodu izdihnil. Na kraj nesreče je prišla nato prometna policija, ki je pričela s preiskavo vzroka in krivca nesreče.

Zopet nesreča v podvozu na Oglejski cesti

V nedeljo popoldne se je po Oglejski ulici vračal s sprehoda v Ločnik 76-letni goriški trgovec Mihel Rosari iz Raštela. Nekaj metrov preje kot je s svojim kolesom na motorček «mosquito» privozil v podvoz, mu je iz mesta prišel nasproti težak kamion z evidenčno tablico GO 4499, ki ga je vozil njegov lastnik Telemaco Caprara. Iz neznanih razlogov je Ro-

SEJA občinskega upravnega odbora

Danes popoldne ob 18. uri se bo v beli dvorani goriškega županstva sestal občinski upravni odbor k svoji redni tedenski seji. Seji, na kateri bodo obravnavali obširen dnevni red, bo predsedoval župan dr. Bernardis.

KINO

VERDI, 17: «Strah v mestu», D. Povell.
VITTORIA, 17: «Neulovljivih 12», S. Pampanini.
MODERNO, 17: «Dogodivščina v Braziliji», F. Fayley.
EDEN, 17: «Zanka», E. Landis.
CENTRALE, 17: «Življenje na stroške drugih», D. Palumbo.

Za „Delo" je borba našega ljudstva titofašistična špekulacija

Tudi „Delo" na poti v „večna lovišča"

Naravno je, da je slovenski kominformistični tisk tako stališče podpiral in utemeljeval. Naravno pa je tudi, da predvsem slovenski ljudje, ki jim v slepi veri še nasedajo, ostajajo spričo takega pisanja z odprtimi usti ter se pričenjajo spraševati, kako je mogoče tako stališče zagovarjati. Ker v njih še vedno živi slovenski duh, ki ga niti kominformistična protislovenska propaganda ni mogla streti, s studom odklanjajo tako pisanje.

Zato je skrčenje goriškega «Dela» z ene strani na petinko strani dokaz, da njihovo pisarjenje niti od daleč ne ustreza potrebam tukajšnjega prebivalstva in ne zagovarja njegovih interesov.

Skrčenje tega obsega pa govori še o drugi stvari. Kominformisti se kaj radi imenujejo edine in resnične predstavnike tukajšnjega prebivalstva. Če je to tako, potem naj to dokažejo tudi s tem, da se bodo za ljudske potrebe in pravice borili z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Tisk je močno sredstvo v rokah politične organizacije za izvedbo njenih nalog. «Delo» je od tega zelo daleč, tako daleč, kakor so od resničnih namenov oddaljeni kominformistični tirani.

Ker so kominformisti «pametni» ljudje, so kljub vsemu le prišli tudi na to, da se le ne splača za tistih deset izvodov, ki jih na Goriškem prodajo, izdajati preveč denarja in posvečati za Gorico kar celo stran. Ker so «pametni», so prišli do drugega zaključka. Pričeli so voliti lepotice. Ljudstvo, si mislijo, bo potem raje čitalo njihov tisk.

Kominformistični pisuni so svojim čitateljem v zadnji številki «Dela» servirali še eno vest, ki bo prav gotovo precej pripomogla k temu, da bodo ljudje, ki jim v dobri veri sledijo, spregledali njihovo sovraštvo, ki ga imajo do Slovencev in njihove organizacije DFS. Pisali so namreč v zvezi s tihotapstvom trgovca Kodermaca, da je policija pričela zasliševati predstavnike DFS «pod pritiskom javnega mnenja», ki je vsestransko obsojalo podlo delovanje tukajšnjih titofašističnih špekulantov in obenem preveliko popustljivost s strani policijskih organov».

«Delo» torej imenuje borbo našega ljudstva in prizadevanje njegovih voditeljev, da bi bili priznani slovenskemu ljudstvu v Italiji ugodni življenjski pogoji za politični, kulturni in gospodarski razvoj, za «podlo delovanje tukajšnjih titofašističnih špekulantov». Kako pa naj potem imenujemo njegovo pisanje, češ da je policija do «titofašistov» preveč popustljiva? Kako naj si naši ljudje razlagajo tako pisanje kot tako, da je poturica hujši od Turka — kominformist bolj nesramen od klerofašističnih oblastnikov, kadar gre za borbo proti slovenskemu ljudstvu in njegovim resničnim interesom.

Nadalje bi se kominformisti radi napravili mučence. Napisali so, da jim je kvestura prepovedala širjenje provokatorskega letaka, v katerem napadajo DFS in njene voditelje. Toda takoj spodaj povedo, da so dovoljenje od višjih oblasti vseeno dobili. Mar mislite, da bi oblasti širjenje dovolile, če bi vedele, da tudi one od tega ne bodo imele svojih koristi? V navadi je, da se skuša služabnik prikupiti svojemu nadrejenemu s tem, da mu dela usluge, pomaga itd. Kominformisti so se pokazali vredne nositi vzdevek sluga.

Priporočamo jim, naj še nadalje ostajajo zvesti svojim početjem, s katerim rovarijo po naših krajih že od resolucije dalje. Tako bodo samo še bolj odprli oči zaslepljencem, ki jim še sledijo. Ko pa bodo ti odprli oči, in do tega ni daleč, potem bo tudi «Delo» zajadralo za «Lunedijem» v «večna lovišča».

Na Goriškem se je v zadnjem času pokazalo zanimivo dejstvo. Na tihem, tako da skoraj ni bilo slišati niti poslednjega speva, je žalostno preminul «Il Lunedì», klerofašistični list, ki je izhajal ob ponedeljkih. Njegovi poti pa se počasi, toda z gotovostjo, približuje še drugi list «Delo». «Il Lunedì» je sploh izdihnil, kominformistično «Delo» pa vsaj na svoji goriški strani kaže, da mu ne bo šlo več dolgo.

Kako to, da je «Delo» izšlo s takim pompom, posvetilo v prvih dnevih svojega življenja kar celo zadnjo stran vprašanjem naše pokrajine, in zakaj se je od takrat pa do danes tako izpremenila njegova zadnja stran?

Menda na to ni težko odgovoriti človeku, ki vsaj bežno sledi pisanju tega kominformističnega lističa. Nešteto primerov bi lahko našteli, kako so se goriški kominformistični pisuni «zavzemali» za pravice našega ljudstva ter vsega goriškega prebivalstva. Predvsem bi lahko še enkrat priklicali v spomin obnašanje goriškega kominformističnega svetovalca na seji občinskega sveta, ko se je vodila razprava o uporabi slovenskega jezika na teh sejah. Znano je, da je kominformistični svetovalec zavzel stališče, ki predvsem žali našo narodno čast, ki pa po drugi strani tudi dokazuje, da znajo ti prodanci zelo hitro spreminjati svoje «načelno» stališče do našega naroda, ko je treba udariti po «titofašistih» itd.

Iz svobodne Goriške

Razvoj turizma na Tolminskem

Tolminska je prepolna lepot za oko, ki ljubi naravo, bila pa je skoraj neznana za večino slovenskih rojakov, ker jo je pač 25 let teptal italijanski imperialistični škorenj.

Po priključitvi k Jugoslaviji se je začel okrajni ljudski odbor spričo tako ugodne narave Tolminske resno baviti z vprašanjem razvoja turizma. Zato je bilo leta 1948. ustanovljeno posebno poverjeništvo, ki naj bi se bavilo samo z vprašanjem turizma in gostinstva. Dediščina, ki jo je poverjeništvo za turizem podedovalo, ni bila bogata. Nekdanji hoteli ali penzioni so bili poškodovani ali pa izpraznjeni od svojih gospodarjev, ki so skoraj vsi kolikor jih je bilo v coni A, odšli v Italijo, ker so pač vedeli, da je čas izkoriščanja minil. Večina gostinskih obratov je prej služila le za popivanje, v nekaj hotelih na Bovškem pa se je zibala italijanska gospoda.

Zategadelj je bila naloga poverjeništva za turizem in gostinstvo dati čimprej možnost čim večjemu številu delovnih ljudi, da se v teh krajih naužijejo naravnih lepot Tolminske in osvežijo svoje sile. Zato so začeli obnavljati stare hotele in penzionska gostišča ali pa adaptirati v ta namen druge zgradbe v krajih, ki nudijo človeku največ užitka. Tako so lani in letos uredili v dolini Trente, ki je prava slovenska Švica, na Logu hotel «Planinski orel», ki lahko da prebivališče 22 turistom. V Soči so uredili in opremili hotel «Kanjevec» in penzionsko gostišče «Soča». Oba skupaj morata sprejeti 36 gostov. V hotelu «Krn» v Tolminu so opremili nadaljnjih 9 sob. V Luciji ob Soči so opremili hotel «Soča». Prav tako bo v Luciji ob prelepem umetnem jezeru kmalu končano moderno kopališče z 21 kabinami. Poleg kopališča bo še lepo urejena kavarna s tremi prostori in moderna plesna dvorana. Vso opremo za to je poverjeništvo za turizem že pripravilo in bo v začetku nove turistične sezone že služila svojemu namenu.

V Kobaridu so opremili penzionsko gostišče «Zvezda». V Bovcu bo za novo sezono urejen nov hotel in eno nočišče. Za nočišče bo oprema kmalu izdelana.

Poleg teh gostišč pa imajo razna podjetja in ustanove v zgornji Soški dolini počitniške domove za svoje uslužbence. Tako je komisija državne kontrole letos uredila v Soči počitniški dom, kjer se lahko stalno odpočije 25 uslužbencev. Oblastni ljudski odbor si je uredil počitniški dom v Bovcu, prav tako tudi Narodna banka iz Beograda za 54 svojih uslužbencev.

Letos so na novo odprli še štiri zakupna gostišča, eno pa bodo še odprli v Tolminu. V prihodnji sezoni se bodo turisti lahko vozili po umetnem jezeru z motornim čolnom, ki ga bodo v ta namen uredili. Potrebe in zahteve delovnih ljudi so sicer še večje, zato bo treba predvsem v Tolminu urediti ali na novo sezidati kako penzionsko gostišče in prav tako v Bovcu. Tam bi bilo dobro urediti nekdanji hotel «Strgulc».

SV. ANTON

Prvi uspehi novega tekmovanja

Že prve dni novega dvomesečnega tekmovanja smo v naši vasi pokazali prve dobre uspehe. Imeli smo širši sestanek članov SIAU, zastopnikov vseh organizacij naše vasi. Navzoči so bili tudi drugi člani množičnih organizacij. Na tem sestanku je bil sprejet sklep, da bomo zvišali članstvo SIAU. Izvolili bomo tri bazne odbore. V območju našega KLO je do sedaj obstajal samo en odbor SIAU.

V soboto popoldne smo manifestativno otvorili novo tekmovanje, katerega se je udeležilo 80 članov. Na pomoč so nam prišli tudi mladi vajenci židarske šole iz Semedele, tako da je skupno delalo 120 ljudi. Večina od teh je delala pri gradnji zadružnega doma, nekaj pa v kamnolomu. Del teh je prenašal kamenje, opeko in malto, ostali pa so vlačili tramove za ostrešje.

V kamnolomu je bilo prenesenega 30 k.m kamna k cesti. Prostovoljnega dela so se udeležili ljudje vseh vasic našega kraja. Najbolj so se pokazali tovariši iz vasi Dvori, najslabši pa so bili iz vasi Kavaliči. Moramo omeniti, da so iz te vasi najbolj aktivne žene, katere so že večkrat prišle na udarniško delo z zastavo na čelu.

Prvi uspehi novega tekmovanja od 10. t. m. dalje so: nalomili smo 10 k.m kamenja. Do gradilišča zadružnega doma smo prepeljali 15. k.m kamna. Poleg tega smo pri raznem delu opravili še 600 prostovoljnih ur. Imeli smo tudi množični sestanek in zbrali 3000 din prostovoljnih prispevkov.

Zadnje čase je delo pri gradnji zadružnega doma zelo oživelo. To je zasluga novega delovodje tovariša Danila Škergata, ki je odločno prijel vodstvo dela. Pri prostovoljnem delu sta se najbolj izkazala tov. Stanko Jerman in Ivan Filipič iz Dvorov pri prenašanju kamenja.

V tem tekmovanju bodo člani Ljudske fronte dali vse sile, da bodo sprejete naloge 100% izvršene. To pa je odvisno tudi od tega, če bodo predstavniki SIAU in LF znali prikazati ljudem pomen tekmovanja. Ljudje dobro vedo, da predstavlja naš gospodarski plan borbo za izboljšanje našega gospodarskega položaja.

Po končanem prostovoljnem delu je odbor za gradnjo zadružnega doma pogostil udarnike z vinom in ribami. Oglasila se je borbena partizanska pesem nakar so se navdušeni razšli na svoje domove.

V. TURK

Pobirajmo že odpadle oljke!

Zaradi suše so letos poleg ostalih kultur precej trpele oljke. Dokaz temu je, da je mnogo plodov že odpadlo. Ti odpadli plodovi so vsi črvivi. Taki črvivi plodovi daje zelo majhen odstotek neužitnega olja.

Da se pri obiranju ne bodo pomešale zdrave in pokvarjene oljke, bi bilo priporočljivo, da se vsi že odpadli sadovi poberejo in oddajo v predelavo za industrijsko olje. Če delovne sile primanjkuje, naj se preko krajevnih LO poveže z okrajnim odsekom in zaprosi za pomoč pri pobiranju. To bi lahko opravila šolska mladina. To bi bilo zanjo tudi koristno in poučno, ker bi spoznala velikega škodljivca oljk — oljčno mušico.

Že pred leti je bilo ugotovljeno, da so kmetje pobirali vse oljke, zdrave in črvive ter jih oddali v oljarno. Oljarne so oljke predelale in kasneje je bilo ugotovljeno, da je bilo olje žaltavo in neužitno. Priporočali bi, da se ta nasvet vzame resno in tudi izvede. S tem se bomo izognili raznim pritožbam tistih kmetov, ki so oddali zdrave oljke in so bili kmetje oškodovani na račun tistih, ki so oddali črvive oljke.

Ivan Prelog

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

OKRAJNI PLENUM SIAU

Naloge za dokončno izvedbo krajevnih in okrajnih načrtov letošnjega plana

Tesno sodelovanje z ljudsko oblastjo; redno sklicevanje množičnih sestankov; tekmovalni duh tudi v kmetijsko proizvodnjo; vzgoja članov

Preteklo nedeljo je bil v Kopru okrajni plenum SIAU, na katerem so bili prisotni skoraj vsi delegati. Razpravljali so o dosedanjem delu, o uspehih in nedostatkih organizacije pri izvajanju planskih nalog, hkrati so tudi pretresli bodoče naloge za dovršitev krajevnih in okrajnih načrtov pri gradnji in za izboljšanje proizvodnje.

Po končanih formalnostih so delegati takoj začeli z delom. Na dnevnem redu je bilo najprej političnо in organizacijsko poročilo.

Tov. Karel Prijon, sekretar okrajnega komiteja, je uvodoma opisal najprej politični razvoj v svetu v zadnjih mesecih in nato prešel na delovanje naših organizacij, pri čemer je omenil tudi njihove pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti. Posebno se je pomudil pri vprašanju vzgojnega dela med našim ljudstvom.

Organizacijsko poročilo je podal tov. Narcis Vatovec, ki je med drugim poudaril, da je treba v vseh naših množičnih organizacijah izvajati složno in koordinirano planske naloge. Pri tem je pripomnil, da je naravno, da kljub spojitvi množičnih organizacij v vseljudski SIAU, chranijo te organizacije svojo delovno neodvisnost tako, da bo za ASIZZ v bodoče še vedno glavna skrb rešitev vprašanj v korist matere in otroka, odnosno, da bo mladina tudi v bodoče odločala o njej lastnih vprašanjih. Isto velja za sindikalne organizacije, za ZPP itd. Naloga SIAU je s tem v zvezi prvenstveno ta, da daje smernice za pomoč posameznim množičnim organizacijam.

Tov. Vatovec je s tem v zvezi podčrtal nujno potrebo da se na vaseh in v mestih odbori vseh množičnih organizacij stalno sestajajo, si razporedijo delo in prevzamejo točno svoje dolžnosti. Le tako je mogoč uspeh. Naravno, da v krajih kjer teh sestankov ni, kakor v Cežarjih, Pobegih in Marezigah in drugod ni mogoče pričakovati pozitivnih uspehov. V tem pogledu ni toliko krivda članov Fronte kot voditeljev organizacij, ki niso dali ljudstvu pravih navodil in ker niso bili oni sami, to je voditelji, na čelu vsakega dela, da bi na ta način bili za zgled ostalim.

Tako se dogaja, da zidajo v nekaterih vaseh zadružne domove, člani množičnih organizacij pa ne pridejo niti do tega, da bi na sestankih obravnavali o prostovoljnem delu, ki bi ga treba nujno prispevati pri gradnji domačega zadružnega doma. Tako se zopet pripeti, da morajo kvalificirani zidarji, ki jih imamo žal itak premalo na razpolago, opravljati na stavbi zadružnega doma težaška dela, namesto da bi opravljali samo zidarsko delo, ostala dela pa bi mogli izvršiti člani množičnih organizacij.

Temu nasproto pa je treba večini vasi in mest priznati, da so sedaj pravilno izvajali svoje mesečne plane. V tem pogledu lahko mirno pričakujemo, da bodo izvedli tudi v celoti svoje letne plane. V nekaterih vaseh, kjer voditelji organizacij ne vodijo pravilno svojega ljudstva in kjer niti ne predискutirajo redno in izčrpno postavljenih planov, ni pričakovati, da bi plane, ki jih je sestavilo samo nekaj ljudi, vse ljudstvo pravilno izvedlo.

Tov. referent je v svojih nadaljnjih izvajanjih naglasil, da je v mnogem kriva tudi slaba evidenca prostovoljnega dela in delovne moči. Tako marsikatera vas ni poročala točno kaj je izvedla in mnogokrat ni imela pregleda, kdo je pri prostovoljnem delu resnično delal. S tem v zvezi je treba priznati, da je bilo prostovoljnega dela napravljenega mnogo več, kakor pa so ga organizacije številčno izkazale.

Samo v juniju in juliju tega leta je pri prostovoljnem delu sodelovalo okoli 13.000 članov SIAU, ki so opravili 147.080 delovnih ur. Od teh je bilo v brigadi 653 tovarišev in tovarišic.

Končno je tov. Vatovec pozval voditelje množičnih organizacij na vasi, naj se zanimajo tudi za vsestranski dvig proizvodnje, za demokratizacijo ljudske oblasti, da bo vse ljudstvo sodelovalo pri reševanju političnih in gospodarskih vprašanj. Priporočal jim je še, naj se poglobijo tudi v vzgojo svojega članstva.

Po obeh končanih poročilih se je razvila kritična diskusija, v kateri je tov. Petrič med drugim navajal nedostatke v organizaciji, ki jih bo treba odpraviti, zlasti bo naša dolžnost, da delamo na izboljšanju kmetijske proizvodnje. Marija Pečarič se je ustavila pri delovanju naših kmečkih delovnih zadrug in podčrtala pomen kolektivnega dela. V diskusijo so posegli še drugi tovariši in tovarišice, nakar so delegati sprejeli soglasno med drugim naslednje sklepe:

Potrebno je, da naše krajevne in okrajne organizacije SIAU sodelujejo tesno z ljudsko oblastjo in ostalimi množičnimi organizacijami in da bodo skupno reševale vsa vprašanja enoletnega gospodarskega plana. Voditelji SIAU se morajo dobro oprijeti dela, da bodo izvedli svoje naloge. V času tekmovanja naj organizacija SIAU poveča število svojega članstva; tiste pa, ki nimajo volje sodelovati, izloči iz organizacije.

Odbori vseh osnovnih organizacij naj gledajo na to, da bodo po vaseh ustanovili frontovske brigade, ki naj delajo po skupinah, tako da bo vsak dan nekaj prostovoljcev pri delu. Ta način dela bo najbolj pospeševal izvajanje gospodarskega plana.

Tekmovalni duh je treba vnesti tudi v kmetijsko proizvodnjo, povečati donosnost zemlje in skrbeti za ureditev kmetij V tem pogledu je naloga kmetijskih komisij, da dajejo kmetovalcem pobudo, kaj naj sejejo in sadijo. Tudi na tem področju je potrebno sodelovanje vseh množičnih organizacij, kar bo v korist vsega delovnega ljudstva našega okrožja.

Vodstvo SIAU je dolžno skrbeti že posebno za vzgojo svojih članov za njihov kulturni dvig. V ta namen naj organizirajo po vaseh večerne tečaje, ki jih naj obiskuje vsak član SIAU. Vse to bo dvignilo splošno izobrazbo ljudstva, ki je potrebuje zlasti član sedanje nove družbe.

S tem sprejemom sklepov se je končal plenum delegatov SIAU, ki so se razšli v zavesti, da pričakuje vse ljudstvo našega okrožja ravno od SIAU, da bo tudi v bodoče nadaljevala po načelih, ki so vodili politično borbo v času NOB.

Cepljenje ovc in koz proti malteški mrzlici

Te dni bo v koprskem okraju diagnostično (preizkuševalno) cepljenje ovac in koz proti malteški mrzlici (bruceloza). Ker je to velikega pomena za ljudsko zdravje, priporočamo vsem lastnikom omenjenih živali, da jih privedejo točno ob uri na določena mesta. Kdor ne bo privedel živali na cepljenje, bo kaznovan z denarno globo do 500 din.

Tiste živali, ki bodo reagirale pozitivno (bolne), bodo odkupljene in plačane po določeni ceni.

Priporočamo največjo točnost, ker bo cepljenje vsako uro na drugem kraju.

Obisk jugoslovanskih šahovskih mojstrov

Jutri bodo dopotovali v Koper jugoslovanski šahovski mojstri Marij Bertok, Andrija Fuderer, Borislav Ivkov, Aleksander Matanović, Bora Milić in Stojan Puc. Odigrali bodo match proti tržaškim šahistom in simultanke po šahovskih centrih Istrskega okrožja. V soboto pa bodo skupaj s tržaškimi in koprskimi šahisti sodelovali pri velikem brzopoteznem turnirju.

Šah je postal v Jugoslaviji po osvoboditvi silno popularen. V stotisoče gre število organiziranih šahistov med jugoslovanskim civilnim prebivalstvom in v vrstah armade. V mednarodni šahovski areni je dosegla Jugoslavija v zadnjih letih velike uspehe, tako da jo je po pravici smatrati kot drugo šahovsko nacijo v svetu. K tem uspehom so pripomogli tudi mladi šahovski mojstri, ki so se udeležili blejskega turnirja in ki bodo v prihodnjih dneh gosti Istrskega okrožja. Ravno, ker so ti mojstri v mladih letih dosegli tako izredne uspehe, je pričakovati, da bodo nekateri izmed njih igrali v prihodnjih desetletjih veliko vlogo v domači in svetovni šahovski areni.

Eden teh mladih šahovskih mojstrov, ki nas bodo obiskali, je Bora Milić, rojen v Beogradu l. 1925. Šah igra od svojega 8. leta, teoretično pa ga proučuje od l. 1940. dalje, ko je osvojil mladinsko prvenstvo Beograda v skupini do 16. leta starosti. Na prvem šampionatu FLRJ v Novem Sadu je osvojil četrto mesto za Trifunovićem, Gligorićem in Pircem ter si s tem priboril naslov šahovskega mojstra. Na prvenstvu Bolgarije l. 1946 je bil šesti med 22 močnimi udeleženci in na turnirju osvoboditve v Ljubljani 7. do 9. mesto skupaj s češkoslovaškim prvakom Pachmanom in mojstrom Stojanom Pucom. Leta 1947 je bil prvak Jugoslovanske armade pred mojstroma Markovićem in Božičem. L. 1948 je bil drugi na prvenstvu Jugoslovanske armade v Sarajevu. Na mladinskem turnirju v Pragi l. 1947 je delil 1. in 2. mesto s švicarskim mojstrom Bachmanom. Tudi v letih 1948 do 1950 je uspešno nastopal na raznih nacionalnih in mednarodnih turnirjih. Na blejskem turnirju ima po predzadnjem kolu pet in pol točke kakor mojstra Pirc in Rellstab.

Mojster Stojan Puc je Slovenec in se je rodil l. 1921 v Novem mestu. Bil je v partizanih in se je njegovo ime prvič pojavilo v šahovskem svetu po osvoboditvi. Prvi njegov uspeh je bil v letu 1945, ko je na prvem šampionatu FLRJ v Novem Sadu osvojil 8. mesto med 24 udeleženci in si je priboril naslov šahovskega mojstra, ker je dosegel več kot 50 odstotkov možnih točk. Na turnirju osvoboditve v Ljubljani je delil s Pachmanom in Miličem 7. do 9. mesto. Na polfinalnem turnirju v Ljubljani l. 1946 si je priboril 5. mesto in na drugem šampionatu FLRJ v Zagrebu 8. mesto. Na mladinskem turnirju v okviru festivala v Pragi je bil prvi v svoji skupini. Na blejskem turnirju ima v predzadnjem kolu 5 točk kakor velemojster Bora Kostić.

Najmlajši jugoslovanski šahovski mojster Borislav Ivkov ima šele 17 let in mojster Fuderer, vojvodinski prvak, šele 18 let. Fuderer je premagal velemojstra dr. Tartakowerja in je na Bledu igral najuspešneje od vseh jugoslovanskih mojstrov, tako da bo predvidoma tretji za velemojstrom Neudorfom in za Pilnikom.

Babiči

Izgubili smo dobrega tovariša

Pred kratkim smo pokopali tov. Josipa Umerja, ki se je ponesrečil pri gradnji hleva. Bil je zaposlen kot zidar in je po neprevidnosti stopil preveč na kraj zidarskega odra. Deska, na katero je bil stopil, se je dvignila pod njegovo težo, tako da je padel s precejšnje višine na cementni tlak, kjer je obležal. Odpeljali so ga takoj v bolnišnico v Izolo, kjer je zdravnik ugotovil hude notranje poškodbe, katerim je Umer drugi dan ob 4. zjutraj podlegel.

Pogreba se je udeležilo veliko število ljudstva. Domača godba in pevski zbor iz Sv. Antona sta spremljala pokojnika z žalostinkami. Ponesrečeni Umer je imel 61 let in je živel sam s svojo ženo.

Ta nenadna izguba dobrega zidarja se bo veliko občutila v vasi, ker je bil pokojnik vodja zidarjev pri hlevu. Tudi drugače ga bomo vaščani zelo pogrešali, ker je bil vedno veselega značaja in veder pripovedovalec raznih pravljic. Celo čiani etnografske ekipe, ki so se letos mudili pri nas, so zapisali nekaj njegovih pravljic. Več od teh pa je sam napisal in jih potem poslal v Ljubljano.

Naj bo pridnemu in požrtvovalnemu tovarišu Umerju lahka domača danes svobodna zemlja!

Portorož

Delavnost žena po volitvah

Uspehi zadnjih volitev se že kažejo pri delu žena. Novoizvoljene predsednice in tajnice so imele sestanek, na katerem so sklenile, da bodo dale vse za čim številnejši vpis vseh nepismenih v večerne tečaje. Prav tako za obisk večernih izobraževalnih tečajev in tudi večerne gimnazije. Tajnice in predsednice so prevzele nalogo sestaviti sezname vseh nepismenih in ostalih za obisk tečajev. Zelo razveseljivo je, da bodo večerno gimnazijo obiskovale tudi nekatere žene. To je dokaz, da organizacija žena dela tudi na tem področju. Žene — matere občutijo, da jim je izobrazba prav tako potrebna kot kruh.

Na tem sestanku so tajnice in predsednice obravnavale tudi vprašanje ustanovitve otroških jasli, kar pa je zvezano še z velikimi težavami.

Na sestanek sta prišla predsednik KLO tov. Sorgo in za SIAU tovariš Telluri ter tako pokazala kako važna je ženska organizacija.

Z istrskimi udarniki v Zagrebu

Borbena, aktivna in revolucionarna parola: učiti sebe in druge velja za nas in za vas

(Nadaljevanje)

Ko so udarniki zavzeli mesta za dolgo pogrnjeno mizo, se je razvil živ razgovor. Tov. tajnik Bogdanović se je zelo zanimal kaj in od kod so udarniki in stavil nekaj vprašanj o vtisih, ki so jih dobili. Tudi udarniki so se zanimali za razna vprašanja in vprašali med drugim, kakšen je uspeh decentralizacije in izročitve vodstva podjetij, tovarn in rudnikov v upravo delavcem. Tov. tajnik je pojasnil, kako so se po decentralizaciji ojačile posamezne podružnice. Ustvarili so pogoje, da se vsak delavec lahko spozna z idejo Marksa Engelsa in Lenina, da se seznani z vsemi uredbami o upravljanju podjetij.

«Treba je veliko delati na področju izobrazbe, ker je izobrazba nujna potreba za današnjega naprednega delavca», je poudaril. «Naši uspehi v današnji borbi so odvisni tudi od stališča delavcev v Trstu, Italiji, Franciji in drugje. Nauk Marksa, Engelsa in Lenina mora prodreti v vrste delavstva vsega sveta in pomagati, da se bo rešilo tudi novega imperializma.

Pri nas se še borimo s težavami in jih premagujemo več ali manj uspešno. Ogromno moči dobiva naš delavec od tega, ko vidi in ugotavlja za kogа danes dela. Osvobodil se je vseh izkoriščevalcev in gospodov in tudi kominformizma».

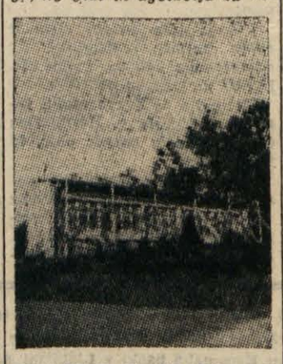

POSLOPJE V GRADNJI V PIONIRSKEM MESTU V ZAGREBU.

Tov. tajnik je še poudaril, da so mu znani pogoji v katerih dela istrski delavec. Tudi v Zagrebu vedo, da se veliko gradi v Istrskem okrožju. Tako hrvatska gimnazija in zadružni dom v Bujah, vinski kleti v Umagu in Kopru, zadružni domovi po vaseh, da je zgrajena velika veleblagovnica OMNIA, da se gradi hotel in še polno drugega. O tem je treba ljudem več govoriti, da bodo občutili pomen teh gradenj. Ni nič čudnega, če se tega še ne zavedajo, saj so bili dolgih 25 let pod fašizmom. Živeli so v pogojih, ki so jim diktirali, da so morali biti taki. Borili so se vseeno, stradali in polno žrtvovali. Zato obstajajo pogoji za mobilizacijo vseh takih pozitivnih sil. Je pa nujno vprašanje izobrazbe, ker samo ljudje, ki znajo si lahko ustvarjajo boljše življenjske pogoje, je podčrtal tov. tajnik in nato nadaljeval:

«Vi ste aktivni tudi na tem področju, ker ste borci za višjo produktivnost. Borbena, aktivna in revolucionarna parola: učiti, učiti, učiti — sebe in druge — velja za vas in za nas. S tem voščilom Vam želim mnogo uspeha in napredka pri delu ob vaši vrnitvi» je zaključil tov. tajnik.

Po sprejemu so udarniki odšli v kino, kjer so prisostvovali predvajanju novega filma «Čarobni meč».

Treba je podčrtati, da so bili udarniki za časa bivanja v Zagrebu gostje glavnega odbora ES LR Hrvatske, ki je dal na razpolago vodiče, prevozna sredstva, hrano in prenočišča. Hranili so se v največjem in najlepšem hotelu «Esplanade» v Zagrebu, prenočevali pa v Radničkem domu. V gledališču in kinu so imeli na razpolago najboljša mesta. Večer pred odhodom so dobili še posebno hrano za potovanje.

Vtisi, ki so jih dobili vsi udarniki, so globoki. Vsi dobro poznajo Trst in so se na povratku razgovarjali, da je Zagreb lepši in večji. Posebno so se čudili širokim, ravnim ulicam z drevoredi, ki tako oživljajo mesto. Vsi so bili soglasni v sodbi, da so že prej čitali v časopisih, toda jih je presenetilo sedaj, ko so videli na lastne oči. Več so videli kot so pričakovali.

Ta ugotovitev istrskih udarnikov tudi drži. V novi Jugoslaviji se dela zares, dela in gradi tudi če je ovir še polno. Vtis, ki ga dobi obiskovalec, je zelo močan. — Ugotavlja, da delavski razred, ki je z borbo iztrgal oblast iz rok kapitalistov in izkoriščevalcev, to svojo oblast zelo trdno drži v rokah, jo utrjuje in izboljšuje in si tisto česar prej ni nikoli imel, a je verjel, da bo z borbo prišlo — s trdnim delom ustvarja, da bo kot je mladi Kajuh zapel svoji materi:

«Glej, ta svet je tudi zate!»

OGAREV

KONEC

ŽE ZGRAJENA POSLOPJA V PIONIRSKEM MESTU V ZAGREBU.

Nočni obiskovalec stojnic na trgu

Stroži so agenti javne varnosti ustavili moža, ki se je pozno ponoči zelo sumljivo sukal okrog zaprtih stojnic na kokošjem trgu Ker kljub prizotnosti policije ni nameraval zapustiti trga, so ga agenti ustavili in legitimirali. Slo je namreč za 34-letnega Jožefa Mugellija iz Ul. Ascoli 25. Cim so ga ustavili, je Mugelli nekaj zelo skrivnostno potisnil v žep. Pri preiskavi so mu agenti našli zelo pripravne kleščice, zaradi katerih jim je Mu-

Balincarska tekma v Sovodnjah

V nedeljo popoldne so se balincarji srečali na balincu v gostilni pri Francetu v Sovodnjah. Napovedanih tekem, ki so se zaključile ob 9. uri

MONTEBELLO NA PRVEM MESTU LESTVICE

po prvem dnevu nogometnega prvenstva

Zaslužene zmage Montebella, Opčin, Mezgeca in Sv. Justa

VRATAR OLIMPIJE BRANI NEVARNO ŽOGO

Že v prvem dnevu nogometnega prvenstva skupine B se je izkazalo, da je Montebello najresnejši favorit za prvo mesto. Sv. Ivan pa v tem prvenstvu ne igra, njegovo mesto je zasedla enajstorica iz Sv. Jakoba «Mezgec».

MONTEBELLO - NABREŽINA 6:0 (2:0)

Prva tekma prvenstva je bila odigrana na stadionu «1. maj». Na krasnem terenu sta se srečali dve enajstorici, ki bi si po našem mnenju morale biti vsaj kolikor toliko enakovredni, vendar se je izkazalo, da je Montebello daleč najboljši in brez dvoma bo on prvak. Že takoj v začetku, t. j. v 3' igre pade prvi gol. Nabrežina sicer skuša razbijati napade rumenih igralcev Montebella, vendar pa vse zastonj. Vratar Montebella se skoraj dolgočasi, ie tu pri tam mora braniti kak strel nasprotnikovih napadalcev, vendar pa lahko rečemo, da noben od teh strelov ni bil nevaren. V 15' igre sodnik dekretira enajstmetrovko v korist Montebella, vendar mladi nabrežinski vratar krasno ubrani in prepreči drugi gol dneva, ki pa bo prišel v 34' po zaslugi Bertonija.

V drugem polčasu pa je Montebello ponovno prišel do uspeha in vse je kazalo, da bo stanje ostalo 3:0 za Montebelčane, kajti Nabrežinci so se v tem času odlično branili. Sele v 35' je Covacci zabil četrti gol in eno minuto kasneje Bertoni petega. Končno pa je še Fabbrini dosegel zadnji gol dneva in tako postavil tudi končni rezultat 6:0 v korist Montebella.

OPCINE - KONTOVEL 3:1 (1:1)

Vse je kazalo, da se bo tekma končala z neodločenim izidom, kajti v prvem polčasu sta si bili obe enajstorici enakovredni.

Kontovel je pokazal dobro igro in tudi njihov napad je deloval že precej dobro, samo manjkali so streli na gol. Prvi preidejo v vodstvo Openci, nakar Regent izenači za Kontovelčane.

V drugem polčasu pa so Kontovelčani znatno popustili, kar so Openci izrabili in prešli v oster napad. Rudeš v 1' in Flamini v 14' drugega polčasa pa dosežeta zadnja zmagovalna gola. Openci stalno napadajo in kaže, da bodo morali Kontovelčani ponovno kloniti, ko je v 24' Flamini ostro streljal, vendar pa je žoga zadela v prečko vrat in se odbila ponovno na igrišče.

MEZGEC - SKEDENJ 4:2 (2:2)

Škedenjci bi lahko v tej igri izšli kot zmagovalci, toda smola prvič in drugič nedisciplina sta končala svoje delo in zmaga se je zasmejala enajstorici «Mezgeca». Takoj v začetku preide v vodstvo «Škedenj», vendar pa Falcone izenači za «Mezgec». Primavera ponovno zabije za «Škedenj» in «Mezgec» izenači šele v 31' prvega polčasa po enajstmetrovki.

Takoj ob začetku drugega polčasa je škedenjski igralec Derkar prisiljen zapustiti igrišče zaradi poškodbe na kolenu; kasneje pa bo sodnik prisiljen izključiti Barnajfija zaradi njegove nediscipline. Jasno je, da je to dalo poguma igralcem «Mezgeca», ki so takoj prešli v napad in prevladovali nad zmešnjavo, ki je kraljevala med škedenjskimi igralci. Tako se končno posreči že v 2' preiti v vodstvo in končno doseže Campagna v 12' drugega polčasa zadnji gol dneva.

Škoda je za škedenjsko enajstorico, ki ima dobre in požrtvovalne igralce, da se večkrat pripeti kak incident. Ne mislimo tu na Derkarja, ki je bil prisiljen zapustiti igrišče zaradi poškodbe na kolenu, temveč na Barnaffija, ki je že večkrat oškodoval svojo enajstorico zaradi svojega predolgega jezika. Potrebno bi bilo, da nogometni odsek strogo kaznuje take nedisciplinirane igralce in s tem pokaže, da ne namerava tolerirati na igriščih nogometaše, ki bi hoteli uveljavljati svojo voljo proti sodniku.

SV. JUST — OLIMPIJA 3:1 (2:1)

Nič posebnega in zanimivega razen mogoče štirih padlih golov, ni bilo na tej tekmi, ki se je končala z zmago Sv. Justa. Igra obeh enajstoric je bila počasna, brez barve in brez posebnega navdušenja.

Že v peti minuti igre, Ciardella doseže prvi gol za «Sv. Just», vendar pa Pierini že v 8' izenači. Se en gol v 17' in končno vse do žvižga ob koncu prvega polčasa medla in brezuspešna igra obeh enajstoric. Šele v drugem polčasu in to prav v začetku je po zaslugi Bolleta padel tretji gol in tu bi lahko končala tudi igra, ki končno ni prinesla nič novega in nič zanimivega.

* * *

Po prvem dnevu vodi v lestvici Montebello in verjetno bo ta enajstorica obdržala to mesto vse do konca prvenstva. Lestvica je torej sledeča:

Montebello	1	1	0	0	6	0	2
Opčine	1	1	0	0	3	1	2
Sv. Just	1	1	0	0	3	1	2
Mezgec	1	1	0	0	4	2	2
Skedenj	1	0	0	1	2	4	0
Olimpija	1	0	0	1	1	3	0
Kontovel	1	0	0	1	1	3	0
Nabrežina	1	0	0	1	0	6	0

Nov jugoslovanski državni rekord v teku na 5000 m.

V nedeljo je bila na stadionu CD JA «Partizan» tekma najboljših švedskih in jugoslovanskih tekačev na 5000 m. Po razburljivi borbi na vsej dolžini proge je zmagal v odličnem finisu Sved Albertson s tem, da je dosegel čas 14:28,00 min. Drugi je prispel Ceraj v času 14:30,6 min. Tudi Pavlovič, ki je prispel tretji, je dosegel čas, ki je boljši od jugoslovanskega rekorda — 14:33,00 min. (Prejšnji rekord je znašal 14,37,6).

Rezultati: Albertson 14,28.00 min.; Ceraj 14,30,6 min (nov jugoslovanski rekord); Pavlovič 14:33,00 min; Niberg 14:37,00 min., Stefanovič 14:54,2 min; 6. Segedin, 8. Mihalič.

Motodirke na Bledu

V nedeljo so bile na Bledu v organizaciji domačega avtomoto društva prve motociklistične dirke okrog Blejskega jezera, ki se bodo odslej vsako leto ponavljale kot tradicionalna prireditev. Tekem se je udeležilo 52 vozačev iz vseh glavnih krajev Slovenije, kakor tudi dirkači iz Trsta in Kopra. Preko 6000 gledalcev, ki so se zbrali v lepem sončnem vremenu na obalah jezera, je prisostvovalo napetim borbam, zlasti na številnih ostrih zavojih, po precej nevarni in težavni progi. Kategorije 125 ccm in prikolice so vozile 3 kroge, ostali pa po pet krogov (6 km).

Rezultati naslednji:

Kategorija 125 ccm: 1. Spesot Fabio, Koper, 15 min. 50 sek.; 2. Fantini Valter, Ljubljana, 18,16; 3. Kuralt Jože, Bled, 18,37.

200 ccm: 1. Markič Miha, Kranj, 28,6; 2. Vister Maks, Bled, 28,56; 3. Potočnik Lojze, Bled, 20,31.

250 ccm: 1. Gorjup Mirko, Ljubljana, 25,36; 2. Sterle Polde, Kamnik, 27,41; 3. Katalinič Ivo, Ljubljana, 28,48.

350 ccm: 1. Delorenzo Edvard, Milica, Ljubljana, 25,51; 2. Starc Lado, Ljubljana, 26,37; 3. Bulc Stane, Ljubljana, Milica, 26,46.

500 ccm: 1. Janša Nace, Bled, 24,44; 2. Černe Jure, Ljubljana, 24,44.2; 3. Stefe Matevž, Ljubljana, 25,13.

Prikolice do 600 ccm: 1. Kurnik Franc-Hrast Mirko, Tržič 17,6; 2. Astolfi Alberto-Sorčič, Trst, 18.46.

Prikolice preko 600 ccm: 1. Koritnik Franc - Janša Nace, Bled, 15,49.

EKIPI TRŽAŠKE REPREZENTANCE IN LJUBLJANSKE ENOTNOSTI PRED TEKMO

Lep uspeh košarkarjev in košarkaric na stadionu "Prvi maj"

TRŽAŠKA REPREZENTANCA - LJUBLJANSKA ENOTNOST 54:34

PETORICA INTER-JA, KI JE V NEDELJO PREMAGALA KOPRČANKE

V nedeljo je na stadionu kar mrgolelo ljubiteljev košarke, ki so hoteli prisostovati mednarodni tekmi v košarki med našo reprezentanco in ljubljansko Enotnostjo.

Krasna igra igralcev Tržaškega košarkarskega kluba, ki so z raznimi ojačenji sestavljali reprezentanco Tržaškega ozemlja je navdušila številne gledalce in je obenem potrdila visoko stanje naše košarke.

Čeprav so igralci ljubljanske Enotnosti zapustili premagani igrišče, pa so dokazali da so dovolj gibčni in hitri, vendar pa niso mogli priti do uspeha samo zaradi sijajne igre naše reprezentance, ki je že od vsega začetka uvedla tehniko obrambe posameznih con, medtem ko je ljubljanska Enotnost uvedla kritje igralca po igralcu.

Tržaška reprezentanca je že takoj v začetku prešla v oster napad in po treh minutah igre že vodila 8 proti 2. Jugoslovani so sicer besno odgovorili, kar se jim je tudi delno posrečilo, vendar pa se je kmalu pokazalo, da so tržaški igralci uspešnejši in so si kmalu nabrali toliko število košev, da jim je bila že od vsega začetka zmaga zagotovljena. V zadnjih treh minutah pa so igralci Enotnosti prešli v oster protinapad in dosegli kar 7 dočk in tako znatno znižali razdaljo med Tržačani in njimi.

Ženska ekipa Inter-ja premagala Koper 17:5

Že dolgo časa nismo videli tako lepe igre tržaških reprezentantov, kakor je bila v nedeljo na stadionu «Prvi maj». Micol, Pregeglio Verità, Corazzi in Peselli so bili vedno na svojem mestu in so v nedeljo navdušili številne gledalce. Posebno delaven pa je bil še komaj 15 letni Konič, ki je dosegel za tržaško reprezentanco kar 16 točk. Tudi Verità je bil v nedeljo v odlični formi in je tudi on znatno pripomogel k tako visoki zmagi reprezentance Tržaškega ozemlja.

Ljubljansko Enotnost so sestavljali: Šerbec, Fogina, Brežnik, Zupančič, Mravle, Ogrin, Kristancic, Filipan, Juvan in Steiner.

Za reprezentanco Tržaškega ozemlja pa so igrali: Micol, Konič, Pregeglio, Frizzatti, Corazzi, Gelli, Verità, Klaver in Peselli.

* * *

Pred zgoraj omenjeno tekmo pa sta se srečali ženski ekipi Interja in Kopra. Tržaške dekleta so bila hitrejša in tudi točnejša pri metih na koš. Prav zaradi tega so tržaška dekleta dosegla ponovno zmago nad Koprčankami, ki že dolgo časa trenirajo in ki so se izkazale za zelo dobre pri obvladanju žoge.

Tržačanke same niso pokazale pač najboljšo igro in videli smo, da jim manjka treninga. Izkazale so se večkrat tudi za počasne in niso znale izrabiti vseh prilik, ki so jih imele.

Za Inter so nastopile: Germani, Novelli, Zupan, Ukmar, Bevilacqua, Mohorčič in Peselli. Za Koper pa: Jaksetič, Vesnaver, Millo, Šker in Vascotto.

ITALIJANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Triestina poražena v Genovi

Nedeljska tekma med Sampdorio in Triestino se je končala v korist domačih igralcev. Sicer je Triestina dala vse iz sebe ter pokazala resno in borbeno igro in je prešla tudi prva po zaslugi Begnija v vodstvo. Sele v drugem polčasu se je Sampdoriji posrečilo izenačiti po Bassettiju, nakar se je Triestina vrgla v odločen protinapad, ki je pa žal ostal brezploden. Že je kazalo, da se bo tekma končala neodločeno, ko sta Lucentini v 42' in kasneje Gei v 44' zabila dva gola, ki sta prinesla domači ekipi zmago. Oba gola sta bila izredno lepa in neubranljiva. Nuciari se je sicer vrgel v upanju, da bo preprečil žogi pot v mrežo, vendar pa je bilo zastonj.

Na vsak način pa lahko trdimo, da se je Triestine držala smola, kajti po podani igri si Triestina ni zaslužila poraza. Čudno pa se nam zdi, da so postavili v enajstorico Brandolisija namesto rutiniranega Ispira, ki bi vsekakor precej boljše odigral tekmo kot Brandolisi.

* * *

Ostale tekme italijanskega prvenstva so prinesle tudi nekatera presenečenja. Tako je n. pr. Padova odigrala v Bologni neodločeno medtem ko si je Genova v Neaplju prav tako priborila neodločen izid. Največje presenečenje dneva pa je vsekakor zmaga Pro Patrije nad Interjem, medtem ko je Torino moral na lastnem igrišču deliti točki s svojim nedeljskim nasprotnikom iz Coma. Udinese pa je sicer z veliko težkočo dosegel zmago nad dobro enajstorico Atalante in se tako uvrstila v lestvici pred Triestino.

Nedeljski izidi so naslednji: Bologna-Padova 2:2; Fiorentina-Juventus 1:2; Milan - Lucchese 2:0; Napoli - Genova 1:1; Palermo - Novara 3:2; Pro Patria -Inter 2:0; Roma-Lazio 0:1; Torino-Como 2:2; Udinese-Atalanta 2:1.

Lestvica je po šestem dnevu naslednja:

Milan	6	6	0	0	26	8	12
Bologna	6	5	1	0	12	4	11
Juventus	6	4	2	0	20	6	10
Inter	6	4	1	1	16	12	9
Lazio	6	3	2	1	12	10	8
Como	6	3	2	1	12	10	8
Palermo	6	4	0	2	8	7	8
Torino	6	2	2	2	10	10	6
Udinese	6	3	0	3	9	12	6
Triestina	6	2	1	3	10	12	5
Padova	6	2	1	3	10	13	5
Pro Patria	6	2	1	3	7	12	5
Fiorentina	6	1	2	3	10	12	4
Atalanta	6	1	2	3	5	8	4
Genoa	6	1	2	3	6	9	4
Napoli	6	1	2	3	12	16	4
Sampdoria	6	1	2	3	6	10	4
Novara	6	1	1	4	10	17	3
Roma	6	1	0	5	11	17	2
Lucchese	6	0	1	5	2	9	1

«MEZGEC» JE IZENAČIL

NOGOMETNA ENAJSTORICA SV. JUSTA

Jugoslovansko nogometno prvenstvo

Crvena zvezda še vedno vodi

V I. zvezni ligi so se tekme končale s pričakovanimi vendar z nekoliko previsoko izraženimi rezultati. Tako so Naša krila izgubila kar s 6:0, a Budućnost v Sarajevu s 6:1. Najbolj razburljiva tekma je bila v Splitu, kjer je Hajduk zasluženo premagal Dinamo, ki je bil v prvem polčasu nekoliko močnejši na terenu. V drugem polčasu je Hajduk stalno ogrožal vrata Dinama. S to zmago si je Hajduk povečal možnost, da si pribori naslov državnega prvaka, saj zaostaja za Crveno zvezdo samo za eno točko.

* * *

V nedeljskem kolu nogometnega tekmovanja za državno prvenstvo je slovenske ljubitelje nogometne igre najbolj zanimal izid tekme v Kruševcu med Odredom in domačim Napredkom. Zmagal je Napredak z rezultatom 2:0 (1:0) in si s tem utrdil tretje mesto na lestvici II. zvezne lige, kar mu bo omogočilo direkten vstop. v I. zvezno ligo. Odred je sedaj na sedmem mestu in ima le še teoretično možnost, da si pribori tretje mesto na tabeli.

I. ZVEZNA LIGA

Crvena zvezda : Naša krila 6:0 (2:0)
Partizan : BSK 4:1 (3:1)
Hajduk : Dinamo 1:0 (0:0)
Sarajevo : Budućnost 6:1 (2:1)

II. ZVEZNA LIGA

Podrinje : Sloga 1:0 (0:0)
Vardar : Proleter 1:1 (1:0)
11. oktober: Železničar (S) 0:1 (0:1)
Metalac : Kvarner 4:0 (3:0)
Napredak : Odred 2:0 (1:0)

LESTVICA II. ZVEZNE LIGE

Sloga	18	10	3	5	43:15	23
Borac	17	9	3	5	38:15	21
Napredak	18	8	5	5	27:21	21
Podrinje	17	6	7	4	22:18	19
Metalac	18	8	3	7	25:20	19
Proleter	17	7	5	5	25-23	19
Odred	17	6	5	6	21:15	17
Kvarner	17	6	5	6	27:28	17
Železničar	17	6	5	6	19:30	17
Vardar	17	5	6	6	24:20	16
11. Oktober	17	0	1	16	10:77	1

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

V ZAČARANEM KROGU: SPOR MED VU IN ZVEZO MALIH INDUSTRIJCEV

Nejevolja "prikrajšanih,, ali napoved zapostavljati veliko industrijo?

Najprej je treba opozoriti, da velja «Zveza malih industrijcev» v neki meri za otroka demokristjanov, ki so mu menda kumovali ob rojstvu. Na gospodarskem področju so jim bile potrebne postojanke in ker bi v Združenju industrijcev, ki je rezervat masonov in liberalcev, ne mogli uspeti, so podprli nezadovoljstvo zapostavljenih malih industrijcev in prispevali k razcepu z velikimi. V drugi vrsti se moramo spomniti, da ni več tako zelo daleč do prihodnjih občinskih volitev in da se nanje demokristjanski tabor živahno pripravlja. V ta namen bo menda prav v kratkem zopet izšla «Prora», pa tudi «Emancipazione».

Ta uvod pravzaprav ne spada neposredno v gospodarstvo, vendar kako bi si drugače razlagali nenadno živahno pisanje in javno razpravljanje o odprtih gospodarskih vprašanjih? Za navadne razmere kažejo Palutanovi ljudje le preveč poguma nasproti VU. Toda nezadovoljstva je vsepovsod preveč in treba si je vnaprej oprati roke... Nekaj podobnega predstavlja polemika, ki jo vodi v tedniku «La libera industria» Zveza malih industrijcev v Trstu nasproti VU. Kljub sumljivim izvorom in namenom polemike, je stvar pomembna zaradi objektivnih težav s katerimi se bori velika množica malih industrijskih podjetij v Trstu. Njih zahtevi, kakor izvirajo iz stališča Zveze, bi bili v glavnem dve: 1. kapital za finansiranje modernizacije naprav in za nakup novih strojev, ki naj pocenijo proizvodnjo, 2. običajna kreditna sredstva za potrebe rednega obratovanja podjetij in sicer a) za nakupovanje surovin iz prve roke in ne preko mnogih posredovalcev b) za mezde in plače. Oboje pač pod ugodnejšimi pogoji kakor jih nudijo banke, ki zahtevajo previsoke obresti.

Toda, kako je vendar s tem, ko smo ponovno čitali in čuli o raznih ugodnostih in olajšavah v korist prav te vrste gospodarskih podjetij? Kronika je naslednja:

27. septembra 1948 je napovedalo gospodarsko-finančno ravnateljstvo VU ustanovitev posebne ustanove pri «Tržaški hranilnici», ki bo dajala posojila malt in srednji industriji ter obrti. V upravnem odboru te ustanove bi bili tudi predstavniki prizadetih panog; iz proračuna VU se dodeljuje v ta namen 200 milijonov lir, pozneje pa dodatni krediti do največ 1 milijarde lir;

2. novembra istega leta je «Tržaška hranilnica» izdelala točne predloge za poslovanje te ustanove in proračun. Se isti mesec se je konstituiral tudi omenjeni upravni odbor s predsednikom «Tržaške hranilnice» na čelu;

17 decembra 1948 je sporočila VU temu odboru, da se je premislila in da mislijo tudi na male industrije raztegniti določbe ukaza št. 380, ki je predvsem dajal možnost obnovitvenih kreditov. Odbor je sicer pripomnil, da imajo mala podjetja večjo potrebo po «kreditih za obratovanje» vendar se je sprijaznil z novim položajem. Toda, kakor poroča «Libera Industria» vsi njegovi predlogi so pri VU naleteli na gluha ušesa: izgremenili so jih ali kar odbili in izdajali čisto nasprotne rešitve glede posojil, včasih pa je VU poslovala kakor da tega odbora sploh ni. Nadalje je reševala prošnje birokratsko, z rokom 6-12 mesecev! Odbor je skušal intervenirati, a brez uspeha;

Junija 1949 - datum volitev... - je povabila tukajšnja misija E.C.A. zastopnike malih industrijcev in obrtnikov na razgovor, kjer je njen bivši podšef Caputa obljubil mnogo stvari in tudi posojila «v redne obratne namene» iz fondov Marshallovega plana. Takoj so ustanovili «odbor svetovalcev», ki pa ni prišel dalj od zbiranja statističnih podatkov o potrebi kratko in dolgoročnih posojil in po prestavitvi Caputa v Pariz — zaspal;

Septembra 1949 je prišla VU z novim predlogom, ustanoviti pri tržaških bankah poseben «fond posojil», po vzorcu posebnih kreditnih blagajn za potrebe male industrije in obrtnikov, ustanovljenih na področju italijanske republike z ukazom z dne 15.12.1947. (Cudovita počasnost razširjanja zakonodaje v primerih kjer bi bilo to v objektivno korist!). Načrt je padel v vodo, ker so banke predlagale obresti 6 odstotkov, kar je smatrala VU tedaj za previsoko mero (danes nasprotno potrjuje 7,5 odstotno obrestno mero posojil!?);

Približno ob istem času je izdelala Zveza malih industrij svoj predlog za finansiranje, ki ga je VU sicer pohvalila, toda izjavila, da ga ni mogoče izvesti «zaradi težav, ki jih VU ne obvladuje». Zveza je po svoji liniji načrt predložila v Rimu ministrstvu trgovine in industrije, finančnemu in zakladnemu ministrstvu, ki so obljubili pomoč. Po tem načrtu bi bil potreben fond 305 milijonov lir za dolgoročna in kratkoročna posojila do največ 4 milijonov lir, obrestna mera največ 5 odst;

VU je nato razgovarjala v Rimu zaradi raztegnitve že omenjenega zakona z dne 15. 12.1947 na tržaško področje.

13. aprila je Zveza malih industrij obiskala g. Haroldsona in protestirala zaradi ovir, ki jih delajo:

3. junija je g. Haroldson poslal Zvezi pismo, kjer zavrača njen predlog, češ, da bo v kratkem raztegnjen zakon z dne 15. 12.1947, dotlej pa bo dajal posojila «fond posojil» ustanovljen z ukazom št. 380 VU. Pozneje bo VU sama upoštevala takšne prošnje, ki bi jih novi sistem po zakonu iz 1947 ne bo mogel reševati. Končno sporočijo, da je VU zaprosila misijo ECA za kredit 150 milijonov lir za pomoč malim tržaškim industrijam.

Odtlej do danes je minilo precej mesecev, zakon iz 1947 še vedno ni bil razširjen na področje, «fond posojil» pa je prenehal dajati kredite. Tako že nad pol leta mala industrija ne more dobiti nikakih cenenih kreditov, kljub neštetim obljubam.

Zveza malih industrijcev omenja velike vsote, ki so jih dobila največja industrijska podjetja, kakor ladjedelnice, oljarna, prečiščevalnice petroleja itd. in pravi da le-te tvorijo po številu podjetij komaj 1.8 odst. vseh industrijskih podjetij področja, male industrije pa nasprotno 98,2 odst. Seveda je takšno dokazovanje smešno: pravico do posojil imajo načelno vsi, ki so tega potrebni in vredni. Za razdeljevanje fondov pa ne moremo jemati kot ključ število podjetij. Odločilni činitelji so: število zaposlenega delavstva, pomembnost podjetja za celotno tržaško gospodarstvo in razvoj, rentabilnost in izgledi za uspeh v trgovski tekmi ter tradicionalna trgovsko-industrijska solidnost. Nedvomno bo tudi po teh vidikih lep del kreditov pripadel malim podjetjem, ki so resna in zdrava. Drugačne mere bi podpirale razne špekulante.

Takšno stališče Zveze bi bilo lahko sumljivo. Namreč, vemo da zavzema VU glede velike industrije n. pr. glede ladjedelnic, zadnje čase negativno stališče, češ da ne more tekmovati z inozemstvom. Najnovejši razvoj je sicer prav s stališča Zapada zanikal to smer, ker je težka industrija v Evropi se preoblečena z naročili (razen v Italiji), toda pri nas nima gospodarska politika niti «zapadne» logike in doslednosti. Od tega pa do misli, da bije Zveza malih industrijcev namenoma in naročeno po bobnu, da pritegne splošno pozornost predvsem na težave male industrije, pač ni daleč. Tudi ob ustanovitvi «Centra za gospodarski razvoj» so govorili v glavnem o mali in srednji industriji, nič pa o veliki...

Zaradi tega je treba sicer podpreti zahteve malih industrijskih podjetij, čeprav jih pot iznašajo nejevoljni politiki «prikrajšanci», ne smemo pa pozabiti na skrajno resen položaj velike industrije, ki je bila in je še osnova, to je ključ tržaškega gospodarstva. Saj je končno tudi dobrobit ogromnega števila malih industrij odvisen izključno od prosperitete veleindustrije. Zgodba Zveze malih industrij ob pogajanjih z VU naj ji bo obenem v nauk, da se s solidarnim nastopom z vsemi ostalimi, organiziranimi in neorganiziranimi podjetji, z apelom na javnost, pač vendar le več doseže kakor z zakulisnimi pogajanji. Prizadeta množica podjetij se bo počasi le zavedla da treba voliti takšne predstavnike, ki se zavzemajo za važnosti javnega obravnavanja odprtih vprašanj, tudi v gospodarstvu.

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 592. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 1 1-32 - Koper, Ul. Battisti 30a-I, Tel. 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din
Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska - Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST